

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

XXXI

Ann. 574

1336

ВЪЕЛАНІЕ
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧЕДЕНІИ
Академии Наук
СССР

ԲԱՆԱԼԻ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ՌՈՒՍ ԼԵԶՈՒԻ

ԿԱՐ

ԱՄԵՆԱՀԵՇՏ ԿԵՐՊՈՎ

Ռուսաց լեզուի գրերն ու ճիշդ հնչմանը հայերէն համապատասխան տառերով և կտակով ծանաչել, — ուսուցիչ լեզուի հասարակաց մէջ գործածական բառերը՝ հայերէն հնչմանքներովն ու շեշտերովն միասին սովորիլ, — քաղաքավարական կանոններով կենդանադարական խօսակցութիւններ անելու վարժիլ և վերջապէս ուսուցիչականութեան սկզբունքը՝ հայերէն պարզ և ամենուն հասկանալի բացատրութիւններով՝ ԵՐԵՔ ԱՄՍՈՒՐԱՆ ՄԻՋՍՈՎՈՐԻԼ և ԻՄԱՆԱԼ:

ԳՈՐԾ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՏԵՐ-ՍՐՐԱՀԱՍԵԱՆ.

ՌՈՍՏՈՎ, (ԴՅԻ ԺԵՐՅ)

ՏՊԱՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՏԵՐ-ՍՐՐԱՀԱՍԵԱՆ

1878

lica.

4

491.71-8

ԱՌ-37

С 2111
514.

491.71-8
41-37

ԲԱՆԱԼԻ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Ռ Ո Ւ Ս Լ Ե Զ Ո Ւ Ի

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ԿԱՄ

ԱՄԵՆԱՀԵՇՑ ԿԵՐԳՈՎ

Ուսաց լեզուի գրերն ու ձիջ հնչմունքը հայերէն համապատասխան տառերով մէկտեղ ծանաչել, — ուսաց լեզուի հասարակաց մէջ գործածական բառերը՝ հայերէն հնչմունքներովն ու շեշտերով միասին սովորիլ, — քաղաքագրական կանոններով կենցաղագրական խօսակցութիւններ անելու վարժիլ և վերջապէս ուսուքրականութեան սկզբունքը՝ հայերէն պարզ և ամենուն հասկանալի բացատրութիւններով՝ ԵՐԵՎԱՆՈՒԱՆԻ ԿՐԻՒՆԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԻՆ Ե ԻՄԱՆԱԼ:

ՀԱՅԿ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՏԵՐ-ԱՐՐԱՀԱՍԵԱՆ

№-18102

ՌՈՍՏՈՎ (ԳԻՒՎԵՐ)

ՏԳՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՏԵՐ-ԱՐՐԱՀԱՍԵԱՆ

1878.

XXXI.
La clef de la science
De la langue russe
par M. H. H. Abrahamian
Rouff-Tur-le-Dou,
1878, chez J. Abrahamian

2010

2010

ՏՊՐԱԿԱՆ ԲՈՅՈՒՄՆԵՐԻ ԳԻՄՆ

Տարակոյս չկայ որ մեր ազգայիններէն, այսինքն
 Խորհմու և Նախիջևանի հայերէն ոմանք զարմանա-
 լով պիտի նայեն մեր հետագայ ստուարարձութեան
 վերայ, որ ուսաց Ե, Բ, Ա, Կ, Ս գրերի դիմաց
 հայերէն բ, գ, դ, կ, յ ստուերը դրած ենք,
 և ոչ թէ իրենց նման պ, փ, ք, ց, ղ գրերը,
 որ անհիմն և այլանդակ սովորութեամբ հայկա-
 կան այբուբենի ճշգրիտ հնչմունքը շփոթելով՝ Պո-
 ղոսին — Богосъ կկանչեն և ոչ Погосъ (Павелъ,
 որ է Πάυλος), Գրիգորին — Киркоръ, և ոչ Гри-
 горъ (Григорій, որ է Γρηγόριος), Գեորգոսին —
 Бедросъ, և ոչ Петросъ, որ է Πετρος) և այլն և
 բայց եթէ քիչ մի ուշադրութիւն դարձրնեն այդ
 և դոցա նման շատ անունների նախնեաց ստոյգ
 թարգմանութեան վերայ, իսկոյն իրենք ալ կհասկա-
 նան երկանցուոց ատածի ճշմարտութիւնը, թէ նոր
 նոր հաւեր քիչ զոսն եկել, երկաթէ ձուաներ են
 ածում և Նյս մասին արդէն շատ դիտնականներ
 գրած լինելով՝ մենք աւելորդ համարեցինք այս-
 տեղ երկարորէն խօսելը :

Գնամարտոյս

Համառօտ քերականութիւնը, որ այս մեր աշ-
 խատութեան մէջ նշանաւոր մասը կհամարուի, կա-
 նոնաւոր և ամենուն հասկանալի անելու համար՝
 մեզ իրրև ձեռնարկ ընտրեցինք Մ. Չոբանով, Ս.
 Գալտրով, Ս. Վաստիով, Ս. Ալեքեյեւիչով և Գ. Տե-
 խոֆերով գիտնականների քերականութիւնները, որոց
 մէջէն խիստ ընտրանօք համառօտեցինք մեր զբո-
 կին պէտք եղած կտորները : Նյս մասին մէջ մեր
 գլխաւոր աշխատանքն եղած է հայերէն աշխար-
 հարաւ լեզուի հոլովները, որպէս նաև բայերի, մակ-
 բայների, նախադրութիւնների և ուրիշ մասանց
 բանի կանոնները՝ հայերէն պարզ բացատրութիւն-
 ներով ճշգրութեամբ աւանդելը, որոց համառօտ-
 թեանը նայելով՝ ոչ սակաւ ժամանակ զոհեցինք :

Յոյս ունիմք, որ ինչպէս մեր ուրիշ զրուած-
 ները*, նոյնպէս և այս փոքրիկ աշխատութիւնը
 սիրով և համակրութեամբ կընդունուի մեր սիրելի
 ազգայնոց կողմանէ, որոց եթէ այս աշխատութեամբ՝
 մեր կարծածի կէսին չափ անգամ օգուտ բերել կա-
 լողանամք, — մեր նպատակին հասած կլինիմք :

* Մեր գրչի տակէն ելած գրքերի, որպէս նաև մեր գրատան մեջ վա-
 ճառելի գրոց անուններն ու գները՝ տես գրքիս վերջը գրած ցուցակին մէջ :

Р	<i>r (r)</i>	р	<i>p</i>	րէ (<i>tr</i>)
С	"	с	<i>c</i>	սէ (<i>tr</i>)
Т	<i>m (t)</i>	т	<i>m</i>	տէ
У	-	у	<i>y</i>	ու
Ф	<i>h (f)</i>	ф	<i>h</i>	ֆէ (<i>tr</i>)
Х	<i>h</i>	х	<i>x</i>	խէ
Ц	<i>g</i>	ц	<i>u</i>	ցէ
Ч	<i>z</i>	ч	<i>u</i>	չէ
Ш	<i>z</i>	ш	<i>u</i>	շէ (<i>z</i>)
Щ	-	щ	<i>u</i>	շչէ (<i>z</i>)
Ъ	-	ъ	<i>o</i>	եռ
Ы	<i>(e)</i>	ы	<i>o</i>	եռռի
Ь	-	ь	<i>o</i>	եր
Ѣ	-	ѣ	<i>o</i>	եաթ
Э	<i>e</i>	э	<i>o</i>	է
Ю	-	ю	<i>o</i>	եռռ
Я	-	я	<i>o</i>	եա
Ѡ	<i>h</i>	ѡ	<i>o</i>	ֆիթա
Ѳ	-	ѳ	<i>o</i>	իթիցա
И	-	й	<i>o</i>	ի ըս-կրանկոյ
		о	<i>o</i>	o
		п	<i>o</i>	п

ՄԵԿ ՎԱՆՈՎ, ԳՐԵՐ.

Ба	ма	па	ра	ша
բա	մա	պա	րա	շա
Ва	са	жа	ка	та
վա	սա	ժա	կա	տա
га	на	за	да	ла
ղա	նա	չա	դա	լա
фа	ха	ча	ча	ша
ֆա	խա	չա	չա	շա

~~~~~

ՄԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԵՔ ՎԱՆՈՎ ԲԱՌԵՐ.

Ма-ма	мама	մայր,	са-жа	сажа	սաժ,
մա-մա	մա մա	մայր	սա-ժա	սաժա	սաժա
ба-ба	баба	կին մայր,	ра-на	рана	վերք,
բա-բա	բաբա	կին մայր	րա-նա	րանա	վերք
па-па	пана	հայր,	ва-та	вата	րախալ,
պա-պա	պանա	հայր	վա-տա	վանա	րախալ
ра-ба	раба	աղախին,	ка-ра	кара	պատիժ,
րա-բա	րաբա	աղախին	կա-րա	կարա	պատիժ
ра-ма	рама	շրջանակ,	ла-па	лапа	թաթ,
րա-մա	րամա	շրջանակ	լա-պա	լանա	թաթ

Ма-ша Маша (անուն) за-ла зала դահլիճ,
 Կա-շա Կաշա դահլիճ
 на-ша наша մեր, ха-та хата խորճիթ,
 Կա-շա Կաշա խա-տա խատա
 ва-ша ваша ձեր, па-ра пара զոյդ,
 Վա-շա Վաշա պա-րա պարա
 Са-ша Саша (անուն) фа-та գլխի փաթ թոց,
 Սա-շա Սաշա ֆա-թա ֆաթա
 ка-ша каша փրկալ, у-хо уxo ականջ,
 Կա-շա Կաշա ու-խո ուխո
 шу-ба шуба մուշակ, шу-ка шука կատուածուկ,
 շու-բա շուբա շու-կա շուկա
 Па-па-ша папаша պապաշա հայրիկ,
 ма-ма-ша мамаша մամաշա մայրիկ,
 На-та-ша Наташа, Նատաշա (անուն)
 по-го-да погода պաղօճա եղանակ,
 у-ли-ца улица ուլիցա փողոց,
 бу-ма-га бумага բումաղա թուղթ,
 чер-ни-ла чернила չերնիլա թանաք,
 тем-но-та темнота տեմնոտա մթու թիւն,
 то-ва-рищъ товарищъ տովարիշչ քնիկր :

ԲԱԶՄԱՎԱՆԿ ԲԱՌԵՐ.

Апостольскій Ապոստոլսկիյ Առաքելական
 Арестовать Արեստովաթ Բանտարկել
 Архипастырь Արխիպաստիոս Հովուապետ
 Безпримѣрно Բէզպրիմերնո Անօրինակ
 Вредоносный Վրէդոնօսնիյ Վնասարբր
 Златорогій Օլտարօգիյ Ոսկեղջուր
 Аляповатый Ալեպովատիյ Ապխա
 Архіепископъ Արխիեպիսկոպ Արքեպիսկոպոս
 Бессмысленный Բէզմիսլեննիյ Անհասկանալի
 Земледѣльческій Օկմէլեդէլէսկիյ Արկրագործական
 Круговраца-տելный Կրուգովրաշչատելիյ Շրջապտոյտ
 Нелицемерность Նեկիցէմերնօսթ Անկեղծութիւն
 Пересмаривать Պերեսարիվաթ Վերազննել
 Вспомощество-ваніе Վսպոմոշչեստվո-Օգնականութիւն
 Стихосложеніе Ստիխօպոեմնիկ Տաղաչափութիւն
 Фантастическій Ֆանտաստիչեսկիյ Մտայածին

Воздухъ	Վ՛օ՛ղղուխ	Օղ
Огонь	Աղոն	Արակ
Облако	Օբլակօ	Անկ
Туча	Տուչա	ԱԼ անկ
Громъ	Գրոմ	Արամունեք
Молнія	Մոլնիա	Ապծակ
Дождь	Գոճիչ	Անձրև
Градъ	Գրածիչ	Ապիտու
Снѣгъ	Տնեկիչ	Չիւն
Вѣтеръ	Վեդեր	Վամի
День	Գն	Օր
Ночь	Նօչ	Գիշեր
Мракъ	Մրակ	Մշուշ, անթ
Явленіе	Կավիւնիս	Կրկոյթ
Затмѣніе	Չամմէնիս	Կտարմի
Тепло	Տեպլօ	Տաք
Холодъ	Խոլոժ	Յուր
Сырая погода	Սիրայտ պողօ՛ղա	Թաց կըմնակ
Тихая погода	Տիկայտ պողօ՛ղա	Չանդարտ կըմնակ

Յ. Մ Ա Ր Դ.

Мужчина	Մուժչինա	Այր մարդ
Женщина	Չենչինա	Անն մարդ
Дитя	Դիտեա	Երեխայ
Мальчикъ	Մալչիկ	Տղայ
Дѣвушка	Դեվուշկա	Փոքր աղջիկ
Старикъ	Սարիկ	Ծեր
Старуха	Սարուխա	Գառաւ
Отецъ	Ատէց	Նայր
Мать	Մաթ	Մայր
Сынъ	Սին	Որդի
Дочь	Դօչ	Աղջիկ
Братъ	Բրատ	Եղբայր
Сестра	Սեսորա	Վոյր
Дѣдъ	Դեճ	Գալ
Бабушка	Բաբուշկա	Տատ
Внукъ	Վնուկ	Թոռն
Внучка	Վնուշկա	Թոռնեակ
Дядя	Դյաճիա	{ Նորեղբայր Սորեղբայր
Тетка	Տեթիա	{ Սորեղբայր Նորեղբայր
Племянникъ	Քլեմյանիկ	{ Կրտսեր Քրտսեր
Племянница	Քլեմյանիշկա	{ Կրտսեր Քրտսեր

Двоюродный братъ	Գլօնուրօղնիյ բրաա	{ Զօրեղբորդի Մօրեղբորդի
Двоюродная сестра	Գլօնուրօղնատա սևատա	{ Զօրեղբորաղջիկ Մօրեղբորաղջիկ
Крестный отецъ, кумъ	Արեսանիյ ատեց, կուճ	Աքրահայր
Крестная мать, кума	Արեսանատա մաթ, կումա	Աքրամայր
Вдова	Վաղաւ	Սրբի կին
Женихъ	Ժենիխ	Փեսայու
Невѣста	Նեվեստա	Զարս
Сирота	Սիրտա	Արբ

4. ՄԱՐԴԱՆՍ ՄԱՐՄՆՈՅ ԱՆԴԱՄԵՐԸ.

Тѣло	Տէլօ	Մարմին
Голова	Գոյլաւ	Գլուխ
Водосъ	Վօ՛ւ	Մաւ
Лицо	Լիցօ	Երես
Лобъ	Լօբ	Շահատ
Глаза	Գլազաւ	Սէք
Брови	Բրօւի	Անք
Зрачокъ	Չրաչօկ	Բիբ
Носъ	Նօս	Բիթ
Ноздря	Նօղորկա	Բիթի ծակերը
Ухо	Աւսօ	Սկանջ

Щека	Շէկաւ	Թուշ
Подбородокъ	Պոդբորոզոկ	Ալակ
Борода	Բորոզաւ	Մօրուք
Усы	Ասի	Բնացք (Բուշ)
Ротъ	Րօտ	Բերան
Губы	Գոբի	Շրթունք
Зубы	Չոբի	Սկաներ
Десны	Գեսնի	Լնակք
Языкъ	Եզակ	Լեզու
Шея	Շէա	Վիզ
Горло	Գորլօ	Ախոզ
Затылокъ	Չատիլոկ	Չոսրակ ((Էրէ))
Плечо	Պլեչօ	Աս
Спина	Սպինաւ	Մէջք
Рука	Րուկաւ	Չոքք
Кулакъ	Կուլակ	Բուռնցք
Палець	Պալեց	Մատ
Ноготь	Նօգոտ	Եզունկ
Желудокъ	Չեկուզոկ	Փոր
Грудь	Գրուզթ	Աուրքք
Колѣно	Կոլէնա	Չոկ
Нога	Նոգաւ	Ան
Кожа	Կոժա	Աաշի
Кость	Կոսթ	Ասկոտ
Мозгъ	Մոզգ	Աւղղ
Сердце	Սերդէ	Սիրտ

Кровь	Արո՛ւ	Արիւն
Потъ	Պո՛տ	Քրահիք
Слезы	Բսկո՛ղի	Արասուք

Տ. ՄԱՐԴՈՒՍ ՀՈԳԵԿԵՆ ԵՒ ԶԳԱՅԱԿՆ
ՅԱՏՄԻՔԻՆՆԵՐԸ.

Душа	Պուշա՛ւ	Հոգի
Умъ	Աւ՛մ	Իկիք
Воля	Վո՛լիտ	Վամք
Разумъ	Ռա՛ւորում	Բանականութիւն
Память	Պանեաթ	Յիշողութիւն
Мысль	Մի՛տ	Մտածողութիւն
Дружба	Պրո՛ւժրատ	Բարեկամութիւն
Любовь	Լուրո՛ւ	Սէր
Вражда	Վրաճո՛ւ	Թշնամութիւն
Ненависть	Նէնա՛վիթ	Մտերութիւն
Желаніе	Ճէլանիի	Յանկութիւն
Радость	Ռա՛ւորութ	Ուրախութիւն
Печаль	Պէ՛շի	Տխրութիւն
Счастіе	Շիւստիի	Բաղդ
Несчастіе	Նիստիի	Վիճակաւորութիւն

Գ. ԶԳԱՅԱԿՆ Բ.

Зрѣніе	Օրէնիի	Տեսնելիք (աչք)
Слухъ	Բսլո՛ւ	Լսելիք (ականջք)
Обоняніе	Օրոննիի	Հոտոտելիք
Вкусъ	Վկու՛ս	Համ, ճաշակելիք
Осязаніе	Օսեալիի	Շօշակելիք (ձեռք, ոտք)

Տ. ՄԱՐԴՆՈՅ ՊԱԿԱՍԻՔԵԱՅՑ ԱԵՐԱՅ.

Слѣпой	Բսլեզո՛յ	Վշր (էտու)
Глухой	Գլուխո՛յ	Խուլ
Нѣмой	Նէմո՛յ	Մուռ
Горбатый	Գորբա՛ւոյ	Վուղիկ
Хромой	Խրա՛մոյ	Վաղ (Ռոփալ)
Карликъ	Վա՛րկիկ	Վարձահասակ
Великанъ	Վե՛լիկան	Հսկայ
Блѣдный	Բլէ՛ղնոյ	Գուռը փախած
Сухощавый	Սուխո՛շիկոյ	Վատտեփիկ
Уродъ	Մարո՛ւ	Տեղ, ցուցակք
Зайка	Օջիկա	Վաղա
Косой	Վոսո՛ւ	Շիլ
Близорукий	Վիզորո՛ւկոյ	Վաղաճախ

Տ. ՄԱՆՈՒԹԵԱՆՅ ԱԵՐԱՅ.

Гордость	Գօ՛րդոսթ	Հպարտութիւն
Скупость	Բսկուսթ	Եղաչութիւն
Зависть	Չա՛վիսս	Նախանձ
Гнѣвъ	Գնե՛վ	Իարկութիւն
Лѣность	Լէնոսթ	Ծուլութիւն
Самолубіе	Սամոլիսթ	Ենձնասիրութիւն
Злость	Չլո՛սթ	Չարութիւն
Ложь	Լօժ	Ստախոսութիւն
Злопамятство	Չլուսմեաթստիօ	Որակալութիւն
Неблагодарность	Նեբլադոգանոսթ	Գժգոհութիւն
Лицемеріе	Լիցեմէրիե	Կեղծաւորութիւն
Коварство	Կովարստիօ	Չարամտութիւն
Глупость	Գլուսթ	Յիմարութիւն
Клевета	Կլեթա	Իամբասանք
Упрямство	Ապրեանստիօ	Յամառութիւն

Ծ. ՀԻԱՆԳՈՒԹԻՒՆԲ.

Корь	Կոր	Քոս, վարդախա
Оспа	Օսպա	Ծաղիկ
Рана	Ռանա	Վէրք
Насморкъ	Նասմորկ	Հարբուխ
Кашель	Կաշե՛լ	Հազ

Простуда	Պրոստուդա	Մրսե՛լ
Лихорадка	Լիխորադկա	Գերմե՛լ
Горячка	Գորեա՛չկա	Հրատենդ
Чохотка	Չախոտկա	Թորքացաւ, բարակ-ցաւ
Зубная боль	Չուբնա՛հա բօլ	Ետամնացաւ
Головная боль	Գոլովնա՛հա բօլ	Գլխացաւ
Голодь	Գօլոդ	Քաղցածութիւն
Жажда	Ճա՛ժդա	Ծարաւութիւն
Смерть	Սմե՛րթ	Մահ

Խ. ԱՅԼԵՒԱՅԼ ԱԶԳԱՅ ԱՆՈՒՆՆԵՐ.

Азіатецъ	Ազիատեց	Եսիացի
Американецъ	Ամերիկանեց	Եմերիկացի
Англичанинъ	Անգլիչանին	Ենգլիացի
Арабъ	Արաբ	Երաբ
Армянинъ	Արմենին	Հայ
Бельгіецъ	Բելգիյեց	Բելգիացի
Бразилецъ	Բրազիլեց	Բրազիլացի
Венеціанецъ	Վենեցիանեց	Վենետիցի
Венгерецъ	Վենգերեց	Վենգերցի
Голландецъ	Գոլլանդեց	Հոլլանդացի
Грекъ	Գրեկ	Յոյն
Грузинъ	Գրուզին	Վրացի
Европеецъ	Եվրոպեց	Եւրոպացի

Индѣецъ	Ինդէեց	Հնդկացի
Ирландецъ	Իռլանդեց	Իրլանդացի
Испанецъ	Իսպանեց	Սպանիացի
Итальянецъ	Իտալիանեց	Իտալացի
Китаецъ	Վիտանեց	Չինացի
Мексиканецъ	Մեքսիկանեց	Մեքսիկանցի
Неаполитанецъ	Նէապոլիտանեց	Նապոլիացի
Норвежецъ	Նորվեժեց	Նորվեգիացի
Нѣмецъ	Նէմեց	Ղերմանացի
Парижанинъ	Պարիժանին	Փարիզեցի
Персіанинъ	Պերսիանին	Պարսիկ
Полякъ	Պոլեակ	Լեհացի
Португалецъ	Պորթուգալեց	Փորթուգալի
Пруссакъ	Պրուսսակ	Պրուսացի
Русскій	Ռուսակկ	Ռուս
Татаринъ	Թաթարին	Թաթար
Турокъ	Տուրոկ	Թուրք
Французъ	Փրանցոզ	Փրանսիացի
Шведь	Շվեդ	Շվեդ
Швейцарецъ	Շվեյցարեց	Շվեյցարցի
Шотландецъ	Շոտլանդեց	Շոտլանդացի
Японецъ	Եափոնեց	Ճափոնացի

11. ՄԱՐԻԿԱՆՑ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԷԻ ՎԵՐԱՑ.

Купецъ	Պուպեց	Պաճառական
Художникъ	Խուդոժնիկ	Պատկերահան
Мастеровой	Մաստերոյ	Երհաստաւոր
Часовщикъ	Չասովչիկ	Ժամագործ
Музыкантъ	Մուզիկանտ	Երաժիշտ
Живописецъ	Ճիվոպիսեց	Պատկերահան
Парикмахеръ	Պարիկմանիւր	Կեղծամարար
Столяръ	Ստալեար	Ետաղձադործ
Плотникъ	Պլոտնիկ	Հիւսն
Садовникъ	Սադո՞վիկ	Եյղեպան
Слесарь	Սլեսար	Սպաղաքադործ
Кузнецъ	Կուզնեց	Վարրին
Портной	Պարանոյ	Վերձակ
Сапожникъ	Սապո՞ժնիկ	Կօշիակար
Хозяинъ дома	Խոզանային դօմա	Տանուտէր
Господинъ	Գոսպոդին	Տէր
Госпожа	Գոսպոժա	Տիրուհի/խաթուն
Слуга	Սլուգա	Ծառայ
Служанка	Սլուժանկա	Եղանի
Швея	Շվեյա	Սարկարդ

35966-66

AMSTON 588
 12. 20. 4. 11. 11
 12. 20. 4. 11. 11

Мужская одеж- да	Սո՛ւժսկանիս զե՛ժդա	Տղամարդի զուստ
Сюртукъ	Սիւրտուկ	Սերթուկ
Жилетъ	Ժիլէտ	Ժիլէտ
Штаны	Շտանի	Վարտիկ
Брюки	Բրե՛նուկի	Ենդրա՛վարտիկ
Чулки	Չուկի	Գուլպայ
Шляпа	Շլեպա	Շլեպա
Шапка	Շափկա	Գզակ
Перчатки	Պերչատիկի	Չեռնոց
Башмаки	Բաշմակի	Բաշմակիներ
Сапоги	Սապուդի	Սոշիկներ
Калоша	Կալոշա	Արկնակոշիկ
Рубашка	Բուբաշկա	Շափիկ
Халатъ	Խալատ	Խալատ
Шуба	Շոբա	Սոշտակ
Шинель	Շինել	Շինել
Воротникъ	Վորտանիկ	Վզնոց
Пуговица	Պուգովիցա	Կոճակ
Карманъ	Կարման	Գրպան
Карманные часы	Կարմաննիկի չասի	Օոցի ժամացոյց
Табакерка	Տաբակերկա	Բանօթմանն
Женское платье	Ժէնկոտ պլաթ'ն	Մնամարդի չա- զուստ

Юбка	Եւոբկա	Եւոբկա
Чепчикъ	Չեպչիկ	Չեպչիկ
Лента	Լէնտա	Լէնթ
Серьги	Սեր'դի	Օղեր
Гребень	Գրերբն	Սանար
Булавка	Բուլավկա	Գնդասեղ
Иголка	Իգո՛ւղկա	Ստեղ
Нитка	Նիտկա	Թեւ
Кольцо	Կալցօ	Մաննի
Шелковая ма- терия	Շե՛կովանա մատերիա	Մետաքսեղէն
Сукно	Սուկնօ	Չուխա
Шелкъ	Շե՛կ	Մետաքս
Бархатъ	Բարխատ	Բարխատ
Носовой пла- токъ	Նոսով'յ պլատոկ	Թանշիկակ
Полотенце	Պոլոտնեցէ	Արեւսրբիչ
Простыня	Պրաստինեա'	Սաւան
Наволока	Նավոկա	Բարձի երկա
Одѣяло	Օդէեալօ	Վերմակ (Եօրդան)
Тюфякъ	Տիւֆեակ	Թիւֆեակ (Դօշակ)
Подушка	Պոդուշկա	Բարձ
Скатертъ	Սկատերթ	Սփռոց
Салфетка	Սալֆէտկա	Ենձեռոցիկ

13. ՈՒՏԵԼԻԲ, ԽՄԵԼԻԲ.

Хлѣбъ	Խլեբ	Հաց
Корка	Կորկա	Հացին չորացրը
Мякишь	Մեակիշ	Հացմիջուկ
Пирожное	Պիրո՛ժնոս	Պղակուտը
Пирогъ	Պիրո՛ղ	Կարկանդակ
Супъ	Սուպ	Խաշու
Бульонъ	Բուլիոն	Արգանակ
Щи	Շշի՛	Կողմբապուր
Мясо	Մեսո	Միս
Колбаса	Կոլբասա	Լըշիկ
Окорокъ	Օկորոկ	Խոզի ապուխտ
Жаркое	Ճարկո՛ւե	Խորոված
Десертъ	Գեսեբրտ	Անուշեղէն
Мороженое	Մարո՛ժնոս	Պաղպաղակ
Варенье	Վարենիե	Վաղցրաւենիք
Вода	Վազա՛	Ջուր
Вино	Վինո՛	Գինի
Пиво	Պիվո	Գարեջուր
Медъ	Մեո՛ղ	Մեղրաջուր
Водка	Վո՛դկա	Օղի (բուխե)
Кофе	Կո՛ֆե	Սուրճ (խահլէ)
Шоколадъ	Շոկոլա՛դ	Շոկոլադ
Молоко	Մալակո՛	Կաթն
Сливки	Սլիվկի	Սեր
Масло коровье	Մասլո կարո՛վն	Կարագ
Уксусъ	Ա՛լքսուս	Վացախ
Постное масло	Պոստնոս մասլո	Զէթ

14. ՏՈՒՆ, ԿԱՐԱՍԻԲ.

Домъ	Գու՛մ	Տուն
Заборъ	Չարո՛ր	Պատնէշ, ցանկ
Дворъ	Գվո՛ր	Բակ (աղբար)
Стѣна	Ստենա՛	Պատ
Крыша	Կաի՛շա	Կաուր
Лѣстница	Լէստնիցա	Սանդուխտ
Комната	Կոմնատա	Սենեակ
Передняя	Պերեդնեա	Վախտանեակ
Корридоръ	Կորրիդոր	Գաւիթ
Зала	Չալա	Գահլիճ
Гостинная	Գասթիննեա	Հիւրընդունարան
Соловая	Սոլովայեա	Սեղանատուն
Спальня	Սպալնեա	Վնջարան
Погребъ	Պոգրեբ	Վերքնատուն
Чердакъ	Չերդակ	Վերնատուն
Конюшня	Կոնյոնյա	Ախոս
Дверь	Գվեր	Գուռն
Замокъ	Չամօկ	Կողաք
Ключъ	Կլիո՛ւչ	Բանալի
Окно	Օկնո՛	Պատուհան
Печь	Պէչ	Վառարան
Потолокъ	Պոտոլոկ	Առաստաղ
Поль	Պոլ	Յատակ
Доска	Գոսկա՛	Տախտակ
Шкафъ	Շկաֆ	Պահարան

Сундукъ	Սունդուկ	Սնդուկ
Столъ	Ստուլ	Սեղան
Конторка	Վանտորկա	Գրասեղան
Зеркало	Օկերկալո	Հայելի
Занавѣсъ	Օանավէս	Վարագոյր
Коверъ	Վավեօր	Խալիչայ
Стуль	Ստուլ	Ելծու
Кресло	Վրեւո	Բազկաթու
Стѣнные часы	Ստեննիկի շատի	Պատի ժամացոյց
Кровать	Վրավաթ	Սահախալ
Колокольчикъ	Վոլովիչիկ	Օանդիկ, բոժոժ
Котелъ	Վասեօլ	Վաթայ
Бочка	Բօճկա	Տակառ
Ведро	Վեդրօ	Վոյլ
Кофейникъ	Վաֆէյնիկ	Սրճաման
Чайникъ	Չայնիկ	Չայաման
Сахарница	Սահարնիցա	Շաքարաման
Чашка	Չայիկա	Պնակ, աման
Блюдечко	Բլեճեղեղեկա	Սկուաղիկ
Ложка	Լօժկա	Գդալ
Ножикъ	Նօժիկ	Գանակ
Вилка	Վիլկա	Պատառաքաղ
Тарелка	Տարելկա	Սկուառակ
Стаканъ	Բստական	Գաւաթ
Рюмка	Ռյունկա	Օղիի գաւաթ
Графинъ	Գրաֆին	Զւրի շիշ

Бутылка	Բուտիլկա	Գինիի շիշ
Пробка	Պրօբկա	Խիցք կամ խցան
Пробочникъ	Պրօբոչնիկ	Խցանագործ, խցահան
Уголь	Ուղոլ	Եծուխ (+էօթ-ը)
Пламя	Պլամեա	Բոց (այլէ՛ք)
Дымъ	Գիմ	Ծուխ
Зола	Օւլա	Սոխի
Дрова	Գրավա	Փայա
Свѣча	Բավէչակ	Ճրագ
Подсвѣчникъ	Պոդսվեչնիկ	Եշամակ (շամ- բան)
Шипцы	Շիպցի	Ունիլիք (ճաշ)
Фонарь	Ֆոնար	Լապտեր
Карета	Վարելթա	Վառք
Коляска	Վալեակա	Վալեակա
Телѣга	Տելեգա	Սայլ (արաբա)
Тачка	Թաչկա	Չեռնասայլ
Сани	Սանի	Բալտիկ (շամա)
Узда	Ուզդակ	Սանձ
Сѣдло	Սեդլօ	Թամբ
Кнутъ	Կնուտ	Սորակ (խամշի)

15. Գ Գ Ր Ո Ց.

Училище	Ուշի՛նիշէ	Գալոց
Учитель	Ուշի՛տի	Վարժապետ
Ученикъ	Ուշնիկ	Շակիրտ
Книга	Կնիգա	Գիրք
Тетрадь	Տետրա՛դ	Տետրակ
Буква	Բուկվա	Գիր, տառ
Урокъ	Ուրոկ	Գառ
Бумага	Բումազա	Թուղթ
Листъ	Լիսա	Թերթ
Страница	Րտարանիգա	Երես, էջ
Чернила	Չերնիլա	Թանաք
Перо	Պերո՛	Գրիչ
Перочинный но- жикъ.	Պերոչինիկ ժիկ	Օւնիկն
Карандашъ	Կարանդաշ	Սափա
Мѣлъ	Մէլ	Կախձ
Линейка	Լինէյկա	Տող, քանոն
Транспарантъ	Տրանսպարանտ	Տողացոց
Песокъ	Պեսոկ	Մաղ
Песочница	Պեսոչնիցա	Մաղաման
Печать	Պեչա՛թ	Կնիք (Էշի-ր)
Сургучъ	Սուրգուչ	Կնքամոմ, զմուս
Циркуль	Յիրկուլ	Կարկիկն (Էշի-ր)
Оригиналъ	Օրիգինա՛լ	Օրինակ

Словарь	Սլոարիար	Վարդիք
Грамматика	Գրամմատիկա	Վերականգնութիւն
Переводъ	Պերեվո՛դ	Թարգմանութիւն
Правописание	Պրավոպիսանիկ	Ուղղագրութիւն
Чистописание	Չիստոպիսանիկ	Վեղարուցութիւն
Воспитаніе	Վոսպիտանիկ	Վաստիարակութիւն

16. ՉՈՐՈՑԱՆԻԷ.

Слонъ	Տլոն	Փիղ
Носорогъ	Նոսորո՛գ	Ունդղջիւր
Левъ	Լէվ	Մարիծ
Тигръ	Տիգր	Վարդ
Обезьяна	Օբեզյանա	Վապիկ
Верблюдъ	Վերբլու՛д	Ուղա
Медвѣдь	Մեդվէ՛д	Եւջ (այս-)
Волкъ	Վոլկ	Գայլ
Олень	Օլէն	Եղծիւր
Лисица	Լիսիցա	Մուկու
Заяцъ	Չայац	Վապատակ (Լուշան)
Соболь	Սոբоլ	Սամուր
Бобръ	Բոբր	Սուշի
Енотъ	Ենո՛թ	Կնոթ
Кроликъ	Կրոլիկ	Չաղար (Էշի-ր)

Ежъ	Աօժ	Աղնի (+երէի)
Мышь	Միշ	Մուկն
Лошадь	Լօշադ	Զի
Осель	Սօսի	Լշ
Быкъ	Բիկ	Լշն (Էրէր)
Корова	Կորօվա	Լու
Теленокъ	Տելօնոկ	Լոշ
Овца	Օվցա	Լշ ոչխար, մարի
Баранъ	Բարան	Լոյ, րը ոչխար
Ягненокъ	Լագնօնոկ	Գանն
Коза	Կազա	Եծ
Свинья	Սփինյա	Լոզ
Поросенокъ	Պորօսօնոկ	Լոճորր, խոզի ձագ
Собака	Սարակա	Շուն
Кошка	Կօշկա	Կատու

1 Շ. Թ. Ռ. Զ. Ո. Ի. Ն. Գ.

Орель	Օրիլ	Օրծիլ
Ястребъ	Լօստրեբ	Բաղէ
Сова	Սովա	Բու (Էսյէր)
Попугай	Պոպուգայ	Թուլթակ
Воронъ	Վօրոն	Որճ ազուաւ
Коршунъ	Կօրշուն	Ուրուր (Լոշու)
Ворона	Վորօնա	Լշ ազուաւ
Райская птица	Ռայսկակա	Լուրիշաւ

Горликъ	Գօրլիկ	Տարակ
Сорока	Սարօկա	Կաչաղակ
Аистъ	Աիսա	Երազիլ
Жаворонокъ	ՉաՎորոնոկ	Երոյա
Чижь	Չիժ	Սարեակ
Канарейка	Կանարէյկա	Կեղծանիկ
Фазанъ	Ֆազան	Փախան
Соловей	Սոլովէյ	Սոխակ
Воробей	Վորօբէյ	Շնճղուկ, ճիւ
Ласточка	Լաստօչկա	Նիճեռնակ
Перепелка	Պերեպելկա	Լորամարդի
Журавль	Չուրավիլ	Կուռնկ
Страусъ	Ստրաուս	Ջալամբի
Лебедь	Լէբեդ	Կարապ
Павлинъ	Պավլին	Սիրամարդ
Утка	Ստուկա	Բադ (+բի)
Удодъ	Սուդոդ	Յոպուկ
Гусь	Գուս	Սադ
Пѣтухъ	Պետուխ	Եքաղաղ
Индейка	Ինդէյկա	Նիկահաւ
Курица	Կուրիցա	Նաւ
Цыпленокъ	Յիլլեօնոկ	Նաի ճուտ, հաւ ձագ
Голубъ	Գօլուբ	Եղաւնիկ
Рябчикъ	Ռիպչիկ	Կարաւ

ԻՅ. ՉԱՌԻՆԷ, ՄԻՋԱՏԷ ԵՒ ՋԵՌՈՒՆԷ:

Китъ	Աիա	Աիա
Рыба	Ուիրա	Չուին
Осетеръ	Օսետեօր	Թասաափ
Бѣлуга	Բելուգա	Սպիտակաձուկ
Угорь	Ուգոր	Օձաձուկն
Ракъ	Ռակ	Խեցզեփն
Устрица	Ուստրիցա	Ստրեկ
Шука	Րշուկա	Ատառաձուկն
Камбала	Աամպալա	Ասանաձուկն
Лосось	Լոսոս	Օրագուլ
Сельдь	Սելդ	Փայլունկ
Мидія	Միդիա	Չինահանջ
Бабочка	Բաբոչկա	Թիթեռնիկ
Гусеница	Գսենինիցա	Թրթուր
Скорпионъ	Րսկորպիոն	Աարիճ
Крокодилъ	Արոկոզիլ	Արոկոզիլա
Сверчокъ	Րավերչօկ	Չղրիդ, գիշերա- ձպուռն
Муха	Մուխա	Ճանճ
Саранча	Սարանչա	Սարախ
Насѣкомое	Նասեկօմե	Միջատ
Черепаша	Չերեպախա	Արխա
Лягушка	Լեպադուշկա	Գորա
Ящерица	Եսիչերիցա	Մողէս
Змѣя	Րզմէկա	Օձ

Жукъ	Ճուկ	Բղէլ
Ужъ	Ուժ	Լոկ (տեսակ օձի)
Комарь	Աամար	Մոծակ
Моль	Մոլ	Յեց
Стрекоза	Րստրեկազա	Ճպուռն
Пчела	Պչելա	Մեղու
Шелковичный	Շեօկոկի՛նիկ	Շերամ
червь	չերվ	
Муравей	Մուրավէյ	Միջլուկ
Муравейникъ	Մուրավէյնիկ	Միջնոց
Вошь	Վօշ	Ոջիլ
Клопъ	Ալոպ	Փայտաջիլ, սուկ
Блоха	Բլախա	Լու
Паукъ	Պաուկ	Մանուկ
Червь	Չերվ	Ուղ
Пиявка	Պիլեկվա	Տղրուկ
Жаба	Ճաբա	Թուռաւոր գորա

ԻԶ. ԾԱՌԵՐ, ՊՏՈՒՂՆԵՐ, ԾԱՂԻԿՆԵՐ:

Дубъ	Գուբ	Աաղնի, թեղօշ
Сосна	Սոսնա	Եղեխն, մայր
Береза	Բերեօզա	Բարախ
Лавръ	Լավեր	Պապիկ
Чинарь	Չինար	Սու

Тополь	Տօպօլ	Վաղամախ
Верба	Վերբա	Ուռի
Кипарисъ	Վիպարիս	Նոճի
Липа	Լիպա	Վաղիթ
Акація	Ակա'ցիա	Հակակ
Букъ	Բուկ	Տօսակ (շեշեթ)
Рябина	Ռեարինա	Սին
Абрикосъ	Աբրիկոս	Վերան
Миндаль	Մինդալ	Նուշ
Черешня	Չերէշնա	Վեռաս
Вишня	Վիշնա	Բալ
Айва	Այվա	Սերկի իլ
Кизиль	Վիզիլ	Չուժ, հուն
Финикъ	Փինիկ	Արմու (խոթմա)
Винная ягода	Վիննաեա եալ զոդա	Թուղ, (շեշեթ)
Тутовая ягода	Թուժօվանա եա'զոդա	Թուժ
Лимонъ	Լիմոն	Վիարոն, լեմոն
Апельсинъ	Աпелլին	Նարինջ (խոթմա- հալ)
Каштанъ	Վաշտան	Շագանակ (շեշ- եան)
Персикъ	Պերսիկ	Վեղճ (շեշեթ)
Клубника	Վուրնիկա	Ելակ (շեշեթ)
Гранатъ	Վրանատ	Նուռն

Смородина	Րամբոդինա	Հաղարճ (շեշեթ- եշեթ)
Грудная ягода	Վրուդնաեա եալ զոդա	Յուռազ
Дыня	Վիննա	Սեխ (խոթմա)
Арбузъ	Արբուզ	Չմերուկ
Аронія	Արոնիա	Օդեար (ժոշոշա)
Орѣхъ	Արէխ	Վաղին
Орѣхъ грецкій	Արէխ գրէցիկ	Բնդոլ (շեշեթ)
Маслина	Մասլինա	Չիթապտուղ (շեշեթ)
Груша	Վրուշա	Տանձ (արժոյթ)
Яблоко	Եւրլոկո	Խնձոր
Слива	Րսլիվա	Սալոր (շեշեթ)
Виноградъ	Վինգրաւիդ	Խաղող
Изюмъ	Իզիում	Չամիչ
Лилея	Լիլէիա	Շուշան (խոթմա)
Роза	Ռօզա	Վարդ
Фиалка	Ֆիալկա	Սանուշակ
Гвоздика	Վոզդիկա	Սեխակ (խոթմա)
Макъ	Մակ	Սեկոն, խաշխաշ
Шафранъ	Շաֆրան	Վրբում
Василекъ	Վասիլեօկ	Ռեհան (շեշեթ)
Жасминъ	Չասմին	Յասմին (խոթմա)

20. ԲԱՆՉԱՐԵՆԵՆՆԵՐ

Петрушка	Պետրուշկա	Եգտորեղ
Укропъ	Ուկրոպ	Սամիթ
Картофель	Կարտոֆէլ	Գաննախնձոր
Спаржа	Տպարժա	Չնբրիկ
Порей	Պորէյ	Պրաս
Горохъ	Գարոխ	Սխես (նահառ)
Рѣпка	Ռէդկա	Բողկ (խորտ)
Фасоль	Ֆասոլ	Լորիա
Чечевица	Չեչևիցա	Ոսպ
Морковь	Մարկով	Սանպղին (հալա-ը)
Грибъ	Գրիբ	Սուկ (հանառ)
Капуста	Կապուստա	Կողամբ (լահանա)
Тыква	Տիկվա	Կղուտ (խաբատ)
Нерезъ	Պերէց	Պլպեղ
Помадоръ	Պոմադոր	Սիբուկ (ֆրէնտ փախլիլանը)
Огурецъ	Օգուրէց	Սարունդ (խրյառ)
Шпинатъ	Շպինատ	Շովին (լոպանառ)
Бобъ	Բոբ	Բակլա
Мята	Մեատա	Մանուխ (նանէ)
Салатъ	Սալատ	Եղան, եղրդ
Лукъ	Լուկ	Սոխ (սողան)
Анисъ	Անիս	Անիսոն
Корица	Կարիցա	Կինամոն (խարչին)
Сельдерей	Սելթերէեա	Կելսուր (տէրէլի)

Каперсы	Կապերսի	Կապար
Демьянка	Գեմեանկա	Պատիրջան
Шавель	Շշապիլ	Թրթնըռկ
Рѣпа	Ռէպա	Շողամ (շէլէն)
Свекла	Տպեօկլա	Շակնդեղ (շէ- տիդի-ը)

21. ՄԵՏԱԳԻԲԵՆԵՐ

Золото	Չոլոտո	Սոսիի
Серебро	Սերերո	Սիլվիա
Свинець	Տվնեց	Սիլվիա, կապար
Мѣдь	Մէդ	Պղինձ
Олово	Օլովո	Մնադ (խալայ)
Желѣзо	Չէլէզո	Սիլվիա
Рудникъ	Րուդնիկ	Մանր (հարէն)
Камень	Կամեն	Սիլվար
Известъ	Իզլէսթ	Սիր (տէրէլ)
Мѣль	Մէլ	Սախիճ
Алмазь	Ալմազ	Ադամանդ
Изумрудъ	Իզումրուդ	Չիլուխա
Рубинъ	Րուբին	Յակինթ
Сердоликъ	Սերդոլիկ	Սարդիոն (էլէնի)
Соль	Սոլ	Սոլ
Квасцы	Կվասցի	Պաղլեղ (լաբ)
Сѣра	Սէրա	Չիլուս (տէրէլի)

Время	Մրկման	Ժամանակ
Столѣтіе, вѣкъ	Ստալեանի, վէկ	Գար
Годъ	Գօղ	Տարի
Мѣсяцъ	Մէսեաց	Եմիս
Недѣля	Նոգէլիա	Շարաթ
День	Գին	Օր
Часъ	Չաս	Ժամ
Минута	Միոստատայ	Րոպէ
Секунда	Սեկունդա	Սարկիան
Мгновеніе	Մղզմողիկ	Երթարթ
Январь	Սանվար	Յունվար
Февраль	Փիւրիւլ	Փետրվար
Мартъ	Մարտ	Մարտ
Апрѣль	Սարկ	Սարկ
Май	Մայ	Մայիս
Іюнь	Ինն	Յունիս
Іюль	Ինլ	Յուլիս
Августъ	Սիգուստ	Օգոստոս
Сентябрь	Սեպտեմբր	Սեպտեմբր
Октябрь	Օկտեմբր	Նոյեմբր
Ноябрь	Նոյեմբր	Նոյեմբր
Декабрь	Դեկտր	Դեկտեմբր
Воскресенье	Վաղարշապատիկ	Վիրապի
Понедѣльникъ	Գրեգորիանիկ	Մարտիակ
Вторникъ	Վթորիկ	Երեքշաբթի

Среда	Մրկայ	Չորեքշաբթի
Четвергъ	Չորեք	Երեքշաբթի
Пятница	Գինանիցա	Սարաթ
Суббота	Սարրօտա	Շարաթ
Заря	Չարեա	Երշաղշ
Утро	Սարո	Եռաւուր
Полдень	Գրեգ	Վէսոր
Вечерь	Վէկ	Երեկոյ
Ночь	Նօշ	Գիշեր
Полночь	Գրեգ	Վէսգիշեր
Весна	Վէնն	Գարունք
Лѣто	Լէտօ	Վառ
Осень	Օսն	Նշունք
Зима	Չորն	Չմառ

ՅՅ. ԳԼԽԱՄԸ ՏՕՆԵՐ.

Рождество	Սաճղեստի	Նոյեմբ
Новый годъ	Նօվի Գօղ	Նոր տարի
Крещеніе	Վրէշիկիկ	Սկիտաթիկ
Срѣтеніе	Սրեանիկ	Տեսանդաւաճ
Масляница	Մալեանիցա	Վառարկիկիցան
Благовѣщеніе	Վաղարշապատիկ	Վառարկ
Вербное вос- кресенье	Վերրեոսիկ	Չարիպար
Пасха	Գաւառ	Չատիկ

Вознесение Վ օղնեակնիկ Համբարձումն
 Духовъ день Վ ու խոյ գեկն Հօղեգալուսա
 Успение Ուսպենիկ Վ Երախոխումն

Չ Կ Բ Ա Յ Ե Ը

Быть Բիթ Լինել
 Дышать Վիշաթ Շուռչ քաշել
 Чувствовать Չնվստովաթ Օգալ
 Видѣть Վիճիթ Տեսնել
 Глядѣть Վշեարդէթ Նկատել
 Слышать Բսլիշաթ Լսել
 Встать Վստաթ Ելնել
 Ходить Խաղիթ Վայլել
 Бѣгать Բեղաթ Վալել
 Прыгать Պրիգաթ Վերվարցաթկել
 Танцовать Տանցավաթ Պարել
 Падать Պաւաթ Բնկնիլ
 Садиться Սադիթսեա Նստիլ
 Каплять Վաշլեաթ Հաղալ
 Смѣяться Բսմէեաթսեա Օիծարկել
 Плакать Պլավաթ Լալ
 Ложиться Լաժիթսեա Պառկել
 Идти Իդաի Վնալ
 Прийти Պրիլաի Վալ
 Оставаться Օսավաթսեա Մնալ

Бѣжать Բէժաթ Փախչել
 Говорить Վավարիթ Խօսել
 Сказать Սկազաթ Ըսել
 Умирать Ումիրաթ Մեռնել
 Ёсть Եսթ Ուտել
 Пить Պիթ Խմել
 Поститься Պասթիթսեա Նոսպահել
 Лечить Լէչիթ Բժշկել
 Жить Ժիթ Բնակել
 Отворить Մավարիթ Բանալ
 Затворить Չսավարիթ Փակել
 Любить Լեուրիթ Սիրել
 Ненавидѣть Նենավիդէթ Ըտել
 Вѣрить Վէրիթ Հաւատսլ
 Уважать Ուվաժաթ Պատուել
 Получать Պորուչաթ Ստանալ
 Давать Վավաթ Տալ
 Приказать Պրիկազաթ Հրամայել
 Лгать Լրգաթ Սուտխօսել
 Бить Բիթ Նոճել
 Убивать Ուրիվաթ Սպանել
 Крестить Կրեստիթ Մկրտել
 Учить Ուչիթ Սովրեցրնել
 Учиться Ուչիթսեա Սովորիլ
 Считать Բսչիթաթ Հանրել
 Терять Տերեաթ Վորցրնել

Искать	Իսկալթ	Փնտել
Находить	Նախադիլթ	Գտնել
Брать	Բրալթ	Վերցնել
Продавать	Պրադալթ	Վաճառել
Покупать	Պակալթ	Գնել
Портить	Պորտիլթ	Աւրել
Торговать	Տարդալթ	Վաճառել
Мёрить	Մէրիլթ	Չափել
Вёсить	Վէսիլթ	Աչառել
Рёзать	Րէզալթ	Արել
Оставлятъ	Օստավիլթ	Թողալ
Играть	Իղրալթ	Խաղալ
Сочинятъ	Սոչինալթ	Շարձալ

Ձ Ե. Լ Ա Մ Դ Ա Ն Բ .

Одинъ	Սղին	Մէկ
Два	Գլա	Երկու
Три	Տրի	Երեք
Четыре	Չեալիք	Չորս
Пять	Պեալթ	Հինգ
Шесть	Շեսթ	Վեց
Семь	Սեմ	Եօթը
Восемь	Վօսեմ	Ութը
Девять	Գեվեալթ	Ենը
Десять	Գեսեալթ	Տասը

Одиннадцатъ	Սղիննադալթ	Տասնըկ
Двѣнадцатъ	Գլիննադալթ	Տասներկու
Тринадцатъ	Տրիննադալթ	Տասներեք
Четырнадцатъ	Չեալիքնադալթ	Տասնչորս
Пятнадцатъ	Պեալթնադալթ	Տասնըհինգ
Шестнадцатъ	Շեսթնադալթ	Տասնըվեց
Семнадцатъ	Սեմնադալթ	Տասնըեօթը
Оснадцатъ	Օսմնադալթ	Տասնըութը
Девятнадцатъ	Գեվեալթնադալթ	Տասնըինը
Двадцатъ	Գլադալթ	Գսան
Тридцатъ	Տրիդալթ	Երեսուն
Сорокъ	Սորսկ	Քառասուն
Пятьдесятъ	Պեալթնադալթ	Յսսան
Шестьдесятъ	Շեսթնադալթ	Վաթսան
Семьдесятъ	Սեմնադալթ	Վօթսան
Восемьдесятъ	Վօսեմնադալթ	Ութսան
Девяносто	Գեվեանօթ	Եննսուն
Сто	Սսո	Հարիւր
Двѣсти	Գլեսսի	Երկու հարիւր
Триста	Տրիսսա	Երեք հարիւր
Четыреста	Չեալիքսսա	Չորս հարիւր
Пятьсотъ	Պեալթսսա	Հինգ հարիւր
Шестьсотъ	Շեսթսսա	Վեց հարիւր
Семьсотъ	Սեմսսա	Եօթը հարիւր
Восемьсотъ	Վօսեմսսա	Ութը հարիւր
Девятьсотъ	Գեվեալթսսա	Ենը հարիւր

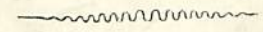
Тысяча Տիսեաչա չազար
 Двѣ тысячи Երկու հազար
 Три тысячи Տրի տիսեաչա երեք հազար
 Четыре тысячи Չեորտի տիսեաչա Չորս հազար
 Пять тысяч Պիսաթ տիսեաչա Հինգ հազար
 Десять тысяч Դեսեաթ տիսեաչա Տասը հազար
 Сто тысяч Րսոս տիսեաչա Հարիւր հազար
 Миллионъ Միլիոն Միլիոն

ՁԵ. ԴԱՍԱԿԱՆ ՀԱՄՐԱՆԷ.

Первый Պերվի Եռաջին
 Второй Վտորի Երկրորդ
 Третий Տրեթի Երրորդ
 Четвертый Չեթվեթի Չորրորդ
 Пятый Պիսթիս Հինգերորդ
 Шестой Շեսթոս Վեցերորդ
 Седьмой Սեդ'մոս Եօթներորդ
 Осьмой Օս'մոս Ութերորդ
 Девятый Դեվեթիս Իններորդ
 Десятый Դեսեթիս Տասներորդ
 Одиннадцатый Ադիննադցաթիս Տասնևմէկի բորդ
 Двѣнадцатый Դվեննադցաթիս Տասնևրկու բորդ
 Тринадцатый Տրիննադցաթիս Տասնևրեք բորդ
 Четырнадцатый Չեթրնադցաթիս Տասնևչորս բորդ
 Нятнадцатый Պեսնադցաթիս Տասնևհինգ բորդ
 Шестнадцатый Շեսնադցաթիս Տասնևվեց բորդ

Семнадцатый Սեմնադցաթիս Տասնևեօթներորդ
 Осмнадцатый Օսննադցաթիս Տասնևութ բորդ
 Девятнадцатый Դեվեթնադցաթիս Տասնևիններորդ
 Двадцатый Դվադցաթիս Վասն բորդ
 Тридцатый Տրեդցաթիս Երեսն բորդ
 Сороковой Սորոկավոս Վառասն բորդ
 Пятидесятый Պեսաթիդեսեթիս Յինն բորդ
 Шестидесятый Շեսթիդեսեթիս Վաթանն բորդ
 Семидесятый Սեմիդեսեթիս Եօթանասն բորդ
 Восмидесятый Վոսմիդեսեթիս Ութանն բորդ
 Девятидесятый Դեվեթնադեսեթիս Իննանն բորդ
 Тысячный Տիսեաչիս Հազար բորդ

Пара Պարա Չոյդ (չիֆլ)
 Десятокъ Դեսետակ Տասնեակ
 Полдюжины Պոլդյուճինի Կէս դիւթէն
 Половина Պոլովինա Կէսը
 Четверть Չեթվերթ Վասորդ մասը
 Осьмушка Օս'մուշկա Ութերորդ մասը

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

1. ՄԷԿՍԻԿՈՒ ՀԱՆԴԻՊԱԾ ԺԱՄԱՆԱԿ.

Здравствуй, мой любез-	Բարի անսանք, սիրելի
ный другъ.	բարեկամ.
Добрый вечеръ, судач-	Բարի իրիկուն, սիրուհի.
рыня.	
Благодарю, за внима-	Շնորհակալութիւն ձեր
ніе.	ուշադրութեանը.
Какъ поживаете?	Ի՞նչպէս կանցնուք Ձեր
	օրերը.
Какъ ваше здоровье?	Ի՞նչպէս է ձեր առող-
	ջութիւնը.
Слава Богу, здоровъ.	Փառք Աստուծոյ, կապ-
	րինք.
Не совѣмъ хорошо.	Ո՛չ այնչափ լաւ.
Что съ вами сдѣлалось?	Ի՞նչ է պատահել ձեզ.
Я былъ не такъ - то	Ես պէտք եղածին չափ
здоровъ.	առողջ չէի.
Весьма сожалѣю.	Շատ կցաւիմ.
А теперь вамъ лучше?	Իսկ այժմ լաւ էք.

Да, слава Богу. Այո՛, փառք Աստուծոյ.
 Я выздоровѣлъ. Եւ առողջացայ.
 Благодарю за участіе. Շնորհակալ եմ ձեր կարեկցութեանը.

А братецъ вашъ здоровъ. Իսկ ձեր եղբայրն առողջ է.
 Онъ еще не здоровъ. Եւ առողջ չէ.
 Благодаря Бога, ему Գոհու թիւն Աստուծոյ,
 теперь лучше. նա այժմ լաւ է.
 Очень радъ. Շատ ուրախ եմ.
 Здоровы-ли ваши домашніе? Առողջ են ձեր ընտանիքը.
 Они всегда здоровы. Եւրա միշտ առողջ են.
 А матушка ваша? Իսկ ձեր մայրը.
 Она также здорова. Եւ ալ առողջ է.
 Покланитесь отъ меня вашимъ любезнымъ домашнимъ. Ողջունեցեք իմ կողմանէ ձեր սիրելի ընտանեացը.
 Съ большимъ удовольствіемъ. Մեծ ուրախութիւնով.
 Весьма охотно. Մեծ սիրով.

Прошу садитесь. Խնդրեմ նստել.
 Возьмите стулъ. Ատէք աթոռը.
 Мы уже очень давно Մեք արդէն բաւական
 не видались. ժամանակ է տեսնուած
 չեմք.
 Меня здѣсь не было երեք ամիս է որ ես այստեղ չէի.
 Извините, я не могу остаться болѣе минуты. Երեկեք, ես չեմ կարող մէկ րոպէէն աւելի մնալ.
 Прощай, мой другъ, до свиданія. Մնաք բարեաւ, բարեկամ մինչ ի կրկին տեսութիւն.
 До скорого свиданія. (Արթաք բարեաւ) մինչ ի շուտով տեսութիւն.
 Благодарю васъ. Շնորհակալ եմ.
 Я весь вашъ. Եւ գլխովին ձերն եմ.
 Вашъ покорный слуга, Ձեր խնար ծառան եմ,
 сударь. տէր.
 Я имѣю до васъ просьбу. Եւ ձեզի խնդրեցիք մի ունիմ.
 А какую?—Вамъ стоитъ только приказать. Ի՞նչ խնդրեք է.—Բաւական է որ միայն հրամայեք.
 Окажите - ли вы мнѣ эту услугу? Եւանք արդեօր զի ինչ այդ լաւութիւնը.

Я къ вашимъ услугамъ. *Ես պատրաստ եմ ձեր ծառայութեանը:*
 Сдѣлайте мнѣ это удо- *(Ազդաչեմ) արէք ինձ*
 вольствие. *այդ լաւութիւնը:*
 Окажите мнѣ эту друж- *Յուցուցէք ինձի այդ բա-*
 бу, эту честь. *րկամութիւնը, — այդ պատիւը:*
 Сдѣлайте для меня эту *Արէք ինձ համար այդ*
 милость. *ողորմութիւնը:*
 Къ сожалѣнію, я не *Ացաւիմ, որ չեմ կարող*
 могу исполнить вашу *կատարել ձեր խնդիրը:*
 просьбу.
 Я всепокорнѣйше васъ *Խոնարհարար կազաչեմ*
 прошу. *ձեզ:*
 Такъ и быть! я со- *Թող լինի, ես յօժար*
 глашаюсь на ваши *եմ ձեր խնդիրը կա-*
 просьбы. *տարելու:*
 Я не хочу отказывать *Ես չեմ ուզեր ձեր խըն-*
 вамъ въ вашей прось- *դիրը մերժել:*
 бѣ.
 Я постараюсь отбла- *(Ուրեմն) կաշխատեմ ես*
 годарить васъ тѣмъ- *ալ իմ կողմանէ երախ-*
 же. *տագէտ լինել ձեզ:*

Кто тамъ? *Ձ. Երթու ընդու:*
 Послушайте, подите *Ո՞վ է:*
 сюда. *Այ մարդ, հոս եկէք:*
 Чего изволите? *Ի՞նչ կը հրամայէք:*
 Что вамъ угодно? *Ի՞նչ կուզէք:*
 Дайте мнѣ эту книгу. *Տուէք ինձի այդ գիրքը:*
 Отнесите это поскорѣй. *Տարէք շուտով այս բանը:*
 Что ему надобно? *Ի՞նչ կուզէ նա:*
 Что онъ спрашиваетъ? *Ի՞նչ կհարցնէ նա:*
 Васъ спрашиваютъ. *Չեղ կհարցընեն:*
 О чемъ вы думаете? *Ի՞նչ բանի վերայ կը մտածէք դուք:*
 Что вамъ сдѣлалось? *Ի՞նչ եղել է ձեզ:*
 Что это значить? *Ի՞նչ կը նշանակէ այդ:*
 Откуда вы? *Ուսկի՞ց էք դուք:*
 Откуда вы идете? *Ուսկի՞ց կուգաք:*
 Куда вы идете? *Ո՞ւր կերթաք:*
 Что вы тамъ дѣлали? *Ի՞նչ կանէիք այնտեղ:*

Յ. ԿԱԽԱՆԱՇԻՎ.

Сегодня долго не по- *Այսօր խիտ ուշ կըրկեն*
 даютъ завтрака. *նախաճաշկը:*
 Готовъ-ли онъ? *Պատրաստ է արդեօք:*
 Да, сударь. *Այո՛, տէր իմ:*

Въ которомъ часу завтракаете вы?
Мы завтракаемъ обыкновенно въ 12 часовъ.
Пойдемте завтракать.
Сейчасъ приду.
Угодно-ли вамъ чашку чаю.
Охотно.
Угодно - ли хлѣба съ масломъ?
Берите.

Ո՞ր ժամն են կնասածա-
շէք.

Մենք սովորաբար 12-ին
կնասածաշենք.

Երթանք նասածաշենք.

Այժմ կուգամ.

Մի փոքրիկ գաւաթ չայ
կը խմէք.

Ախորժանօք.

Հայի հետ եղ կուզէք.

Առէք:

4. ՕՒՒ ՎԵՐԱՅ.

Какова сегодня погода?
Весьма прекрасная.
Свѣтитъ-ли солнце?
Да, солнце прекрасно сияетъ.
Вѣтрено-ли?
Нѣтъ, очень тихая по-года.
Сегодня очень жарко.
Лѣто поступаетъ.

Ի՞նչպէս է այսօր եղա-
նակը.

Շատ գեղեցիկ է.

Երևը ծագել է արդեօք.

Այո, արևը կիայլի.

Հողմայի՞ն է արդեօք.

Ոչ, շատ հանդարտ ե-

ղանակ է.

Այսօր շատ տաք է.

Ամառը դարու վերայ է.

Становится пасмурно.
Тѣмъ лучше, намъ ну-
женъ дождь.
Идетъ сильный дождь.
Погода самая дурная.
Грязно на дворѣ.
Не вѣроятно, чтобы
дождь пересталъ се-
годня.
Дождь скоро переста-
нетъ.
День будетъ прекрас-
ный.
Погода сегодня тихая.
Ни жарко, ни холодно.
Небо туманно.
Вѣтеръ утихъ.
Вотъ и дождь пошелъ.
Да, уже накрашивается.
Здѣсь очень жарко.
Я весь въ поту.
Очень пыльно.
Дождемъ прибьетъ всю
пыль.

Տխուր օդի կիտուի (ե-
ղանակը).

Այդ ուրեմն լաւ է, մեզ
անձրև պէտք է.

Սաստիկ անձրև կուգայ.

Շատ գէշ եղանակ է.

Գուրաք ցիւս է.

Հաւանական չէ որ այ-

սօր անձրևը դադրի.

Անձրևը շուտով կդադրի.

Գեղեցիկ օր կլինի.

Այսօր եղանակը հան-

դարտ է.

Ոչ տաք է և ոչ ցուրտ.

Երկինքը ամպոտ է.

Վամին հանդարտեցաւ.

Ահա և անձրև կուգայ.

Այո, արդէն կկաթկըթի.

Այստեղ շատ տաք է.

Ես բոլորովին քրանած
եմ.

Շատ փոշիտտ (թողտտ) է.

Անձրևը բոլոր փոշին կը
նստեցընէ.

Въ прошлую ночь выпало много снѣгу.
И теперь еще снѣгъ идетъ.
Нынѣшнюю ночь будетъ морозить.
Да, завтра будетъ сильный морозъ.
Я желалъ-бы, чтобъ по больше выпало снѣгу.

Անցած գիշեր բաւական ձիւն եկել է .

Այժմ ալ ձիւն կուգայ .

Այս գիշեր օդը կպաղի .

Այո, վաղը շատ ցուրտ կլինի .

Ացանկայի որ շատ ձիւն գար :

5. ԱՌԱՌՕՏԸ ԵՆԵՆԱՌ ՎԵՐԱՅ .

Вставайте.
Вы еще крѣпко дремлете.
Еще очень рано.
Совсѣмъ не рано; уже девять часовъ.
Уже такъ поздно? Я очень долго спалъ.
Я сейчасъ встану.
Одѣвайтесь поскорѣй.
Мнѣ не долго одѣтся.

Ելէք .

Գուք տակաւին խոր ննջման մէջ էք .

Գեռ կանուխ է .

Ամենևին կանուխ չէ, արդէն իննը ժամն է .

Միթէ այդպէս ո՛ւշ է . Ես շատ ժամանակ քուն եղայ .

Այժմ կեընեմ .

Հագուեցէք շուտով .

Հագուելու համար՝ շատ ժամանակ պէտք չէ ինձ .

Гдѣ мой халатъ?
Вотъ онъ.
Куда вы положили мое платье.
Оно на диванѣ.
Дай мнѣ чистую рубашку.
Надѣньте сапоги.
Вычищены-ли они?
Да, сударь.
Гдѣ моя шляпа?
Вотъ она.

Ո՞ւր է գիշերազգեստ .

Ահաւասիկ .

Ո՞ւր դրել էք հագուստ .

Բազմոցի վրան է .

Մաքուր շապիկ մի տուր ինձի .

Աօշկիկիդ հաղէք .

Մաքրուած են արդեօք .

Այո, տէր իմ .

Ո՞ւր է գլխարկս .

Ահաւասիկ :

6. ՓՈՒԱԴԱՐՉ ԽՈՍՏՄՈՒՆԷ .

Вы меня весьма - бы одолжили, еслибъ это сдѣлали.
Я сдѣлаю для васъ все, что только могу.
Я вамъ за это весьма буду обязанъ.
Я согласенъ.
Отъ всего моего сердца.

Գուք ինձ շատ կպարօժուցիկիք, թէ որ այդ գործը կատարէիք .

Ես կանեմ ձեզ համար այն ամենը, ինչ որ կարող եմ .

Ես ձեզ այդ մասին շատ շահագրգիռ կլինեմ .

Ես յօժար եմ .

Ի բոլոր սրտէ .

Со всей моей охотою.
Съ большимъ удоволь-
ствиемъ.

Ամենայն սիրով.

Пусть будетъ такъ.
Когда одолжите вы мнѣ
прекрасную книгу о
которой вы мнѣ го-
ворили?

Թող այդպէս լինի.
Ն՞րբ կշնորհէք ինձ այն
գեղեցիկ գիրքը, որոյ
մասին ասիք ինձի.

Когда вамъ угодно бу-
детъ.

Երբոր կամենաք.

Это для меня невоз-
можно.

Այդ ինձ համար անկա-
րելի է.

Потерпите.

Համբերեցէք.

Прошу не прогнѣвай-
тесь.

Խնդրեմ չբարկանաք.

Это не моя вина.

Այդ իմ յանցանքս չէ.

Я этого не сдѣлаю.

Այդ ես չեմ կարող անել.

Не сердитесь за это
на меня.

Այդ մասին չնեղանաք
ինձ վերայ:

Դ. ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՎԵՐԱՅ.

Который часъ?

Քանի՞ ժամն է.

Двѣнадцать часовъ.

Տասներկու (ժամն է).

Значитъ уже полдень?

Ըսել է թէ կէսօր եղաւ.

Да, четверть перваго.

Այո՛, մէկէն քաւորդ ան-
ցել է.

Половина перваго.

Մէկէն կէս անցել է.

Посмотрите на вашихъ
часахъ, который часъ?

Նայեցէք (խնդրեմ) ձեր
ժամացուցովը քանի՞ ժա-
մն է.

Скажите мнѣ пожалуй-
ста, который часъ?

Ասացէք, կաղաչեմ, քա-
նի՞ ժամն է.

Теперь почти семь ча-
совъ.

Այժմ գրեթէ եօթը
ժամն է.

Какъ! Не позже?

Ի՞նչպէս. — Արկից ուշ չէ՞.

Я не думаю, что уже
такъ поздно.

Չկարծեմ, որ արդէն այդ-
պէս ուշ լինի.

Слушайте! вотъ быють
часы.

Լսեցէք, ահա ժամացոյցը
կըարնէ:

Տ. ԹՈՒՍ ԼԵԶՈՒԻ ՎԵՐԱՅ.

Говорите - ли вы по
русски?

Գուք կխօսի՞ք ռուսերէն.

Да, говорю нѣсколько.

Այո՛, քիչ մի կխօսեմ.

Давно-ли вы учитесь?

Վաղ՞ուց է որ դուք կը
սովորիք.

Съ полгода.

Կէս տարի կայ.

Вы уже довольно зна-
ете, по краткому вре-
мени,

Գուք արդէն բաւական
սովորել էք՝ այդ կարճ
միջոցին.

Какого вы мнѣнія о
русскомъ языкѣ?

Я думаю, что онъ тру-
денъ.

Начало всегда таково.

Произношеніе не много
трудно для иностран-
ца.

Это правда; мнѣ очень
трудно было сначала.

Это весьма полезный
языкъ.

Я вашего мнѣнія.

Ի՞նչ կարծիք ունիք դուք

Ռուսաց լեզուի վերայ.

Իմ կարծիքով՝ դժուար
լեզու է.

Սկիզբը միշտ այդպէս կե-
րևի.

Բառերուն հնչմունքը քիչ
մի դժուար է օտարաց-
զիի համար.

Այդ իրաւ է, ինձ շատ
դժուար էր ի սկզբան.

Այդ լեզուն գիտնալը շատ
օգտակար է.

Ես ալ ձեր կարծիքէն եմ:

Գ. ՆԱԽԱԿԳՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՅ.

Мнѣ хотѣлось-бы на-
писать письмо.

Гдѣ чернильница?

Вотъ она.

Чернила слишкомъ
густы: не текутъ съ
пера.

Вотъ другія.

Одолжите мнѣ листъ
бумаги.

Ես կուզէի նամակ գրել

Ո՞ւր է թանաքամանը.

Ահա առիկ.

Թանաքը շատ թանձր է,
գրիչէն վար չերթար.

Ահա ուրիշ (թանաք).

Մէկ թերթ թուղթ
շնորհեցէք ինձի.

Какой вамъ угодно бу-
маги?

Все равно; и простая
будетъ годиться.

Вотъ и бумага и перо.

Эта бумага не хороша.

Перо не пишетъ.

Оно слишкомъ толсто.

Гдѣ песокъ?

Вотъ въ песочницѣ.

Не дадите-ли вы мнѣ

облатки или сургучу

и печать, чтобъ за-
печатать.

Вотъ все, чего вы же-
лаете.

Вотъ и письмо мое на-
писано.

Вы лучше пишете, ко-
гда захотите.

Отошлите пожалуйста,
на почту.

Съ удовольствіемъ.

Ի՞նչպէս թուղթ կուզէք.

Ի՞նչըրը մէկ է. հասարակի
ալ ձեռք կուսայ.

Ահա թուղթ և գրիչ.

Այս թուղթը լաւ չէ.

Գրիչը չի գրեր.

Շատ հաստ է (գրիչը).

Ո՞ւր է աւազը.

Ահա աւազամանին մէջն է.

Կուսնք ինձ արդեօք

կնքանշխար կամ կնքա-

մամ և կնիք, որ կնքեմ
(նամակս).

Ահա այն ամէնը, ինչ
որ կցանկաք.

Ահա և նամակս պատ-
րաստ է.

Գուք աւելի լաւ կարող
էք գրել, թէ որ ու-
զենաք.

Խնդրեմ նամակատուն
յուղարկէք.

Գլխուս վերայ:

10. ՃԱՀ ԱՐՏԵԼՈՒ ՎԵՐԱՅ.

Готовъ-ли обѣдъ? *Արահուրը պատրաստ է.*
 Еще только двѣнадцать часовъ. *Վեռ տասներկու ժամն է միայն.*
 Вы не завтракали? *Վուր չէ՞ք նախաճաշած.*
 Нѣтъ, сударь. *Ո՛չ, տէր իմ.*
 Я пришелъ къ вамъ обѣдать. *Ես ձեզ կերակուրի եկել եմ.*
 Милости просимъ. *Ողորմութիւնդ կը խընդրեմ.*
 Но у насъ нѣтъ большаго обѣда. *Բայց մենք մեծ պատրաստութիւն չունինք.*
 Съ меня и того довольно будетъ. *Ինձի եղածն ալ բաւական է.*
 У насъ обыкновенный столъ. *Մեր պատրաստածը սովորական կերակուրներ են.*
 Чего же болѣе желать? *Եղկից աւելի ի՞նչ պէտք է.*
 Кушанье подано; пойдемте, сядемъ за столъ. *Արահուրը բերել են, երթանք սեղան նստինք.*
 Какъ вамъ угодно. *Ինչպէս որ կամիք.*
 Покорно прошу садится. *Խոնարհաբար խնդրեմ նստե՛լ.*
 Я сяду здѣсь. *Ես այստեղ կը նստեմ.*
 Прикажете-ли супу? *Աը հրամայէ՞ք ձեզի թանկեցրնել.*

Пожалуйте немного. *Շնորհեցէ՛ք քիչ մի.*
 Извольте взять. *Շրամեցէ՛ք աւելու՛լ.*
 Вотъ прекрасная и очень мягкая говядина. *Եհա գեղեցիկ ու փափուկ կովի միս.*
 Какъ она вамъ кажется? *Ի՞նչպէս կերելի ձեզ.*
 Очень хороша. *Շատ լաւ է.*
 Имѣю честь пить за ваше здоровье. *Պատիւ կհամարիմ ինձ ձեր կենացը խմել.*
 Покорнѣйше васъ благодарю. *Շատ շնորհակալ եմ ձեզ.*
 Я вижу, что у васъ нѣтъ хлѣба; вотъ онъ. *Վստնեմ որ հաց չունիք. ահա ձեզ հաց.*
 Благодарю за внимательность. *Շնորհակալ եմ ձեր ուշադրութեանը.*
 Зачѣмъ вы не кушаете жаркое? *Ինչո՞ւ խորոված միս չէք ուզեր.*
 Я уже наѣлся. *Երդէն կշտացայ.*
 Вы совсѣмъ не пьете? *Վուր ամենեին (զինի) չէք խմեր.*
 Я только-что пилъ. *Ես այժմ խմեցի.*
 Прикажете-ли кусочекъ копченаго языка? *Աը հրամայէ՞ք արդեօր ապխտած լեզուի կտոր մի տալ ձեզ.*
 Благодарю; я ничего болѣе не могу ѣсть. *Շնորհակալ եմ, ասկից աւելի բան չեմ կրնար ուտել.*
 Я хорошо отобѣдалъ? *Ես լաւ ճաշեցի.*

Вы шутите; вы мало
кушали.
Прошу извинить, я до-
вольно ѣлъ.
подайте десертъ.
Встанемъ, если угодно,
изъ-за стола.

Կատակ կանէք, դուք քիչ
կերաք.
Ինչդրեմ ներել, ես բա-
ւականին կերայ.
Պաղեղէն բերէք.
Թէ որ կամիք, ելնենք
սեղանէն:

II. ՃԱՇԻՆ ՅԵՏՈՅ.

Что мы будемъ дѣлать
послѣ обѣда?
Что вамъ угодно?
Пойдемте прогуляться.
Я согласенъ; куда пой-
демъ?
Пойдемте въ нашъ садъ.
Съ удовольствіемъ.
Не угодно-ли вамъ съ
нами идти?
Нѣтъ, я не имѣю вре-
мени.
Какое у васъ дѣло?
Мнѣ хотѣлось-бы ку-
пить сукно на платье.
Какъ вамъ угодно.

Ի՞նչ պիտի անենք կե-
րակուրէն վերջը.
Ի՞նչ կամիք.
Ելրթանք զբոսնելու.
Ես յօժար եմ, ո՞ր եր-
թանք.
Ելրթանք մեր պարտէզը.
Ամենայն սիրով.
Դուք ալ կուզէ՞ք մեզի
հետ ելրթալ.
Այ, ես ժամանակ չունիմ.
Ի՞նչ գործ ունիք դուք.
Ես հազուսարի համար
չուխայ կուզէի գնել.
Ի՞նչպէս որ կամիք.

12. ՉՈՒԽԱՅԻ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷԶ.

Покажите намъ тон-
каго сукна.
Извольте войти въ мою
лавку.
Вотъ образчики всеѣхъ
тонкихъ суконъ, какія
у меня есть въ лавкѣ.
Можетъ вамъ угодно
разныхъ цвѣтовъ?
Нѣтъ, мнѣ хотѣлось-бы
одинаковаго цвѣта.
Извольте только вы-
брать цвѣтъ.
Покажите мнѣ лучшее,
какое у васъ есть.
Вотъ это очень тонкое.
Оно хорошо, но цвѣтъ
кажется не хорошъ.
Нѣтъ-ли у васъ зеле-
нага цвѣта?
Есть, но я предло-
жилъ-бы купить сѣ-
раго цвѣта.

Բարակ չուխայ մի ցու-
ցուցէք մեզի.
Հրամեցէք մեր խանութը
մտնել.
Ահա ձեզ բոլոր բարակ
չուխաներու օրինակնե-
լը, որոնք խանութիւ
մէջ կը գտնուին.
Կարելի է դուք զանազան
գոյներով կուզէք.
Այ, ես կուզէի միակերպ
զունով.
Ինչդրեմ միայն գոյնը
ընտրէք.
Յուցուցէք ինձ ձեր ունե-
ցածներէն ամենալաւը.
Ահա այս շատ բարակ է.
Այս լաւ է, բայց գոյնը
կարծեմ աղէկ չէ.
Չունի՞ք արդեօք կանաչ
զունով.
Կայ, բայց ես կառաջար-
կէի մոխրագոյն տեսակէն
գնել:

Что у насъ будетъ за
ужиномъ?
У насъ только холод-
ныя кушанья.
Это очень хорошо.
Я недавно обѣдалъ и
потому не очень го-
лоденъ.
Отвѣдайте-же этой вет-
чины, она превкусная.
Я возьму кусочекъ съ
салатомъ.
Вы очень мало ку-
шаете.
У меня слабый желу-
докъ.
Что вамъ угодно пить:
вино или пиво?
Пожалуйте стаканъ пи-
во; вино вечеромъ о-
чень меня горячить.
Какъ вамъ угодно.
Меня сонъ клонить; я
раздѣнусь и лягу.

I^oնչ պիտի բերէք ընթ-
րիքի համար.
Մեր ունեցածը միայն
պսղ ուտելիքներ են.
Եյի շատ լաւ է.
Ես վաղուց չէ որ ճա-
շեցի, ուստի եւ շատ
քաղցած չեմ.
Եյս սպիտած խողինիէն
կերէք, սա շատ համով է.
Սոր մի կանու՛մ աղ-
ցանի հե՛ս.
Վու՛ք շատ քիչ կուտէք.
Ի՛մ ստամոքս տկար է.
Ի՞նչ կամիք խմել, գինի
թէ՛ դարեջուր.
Շնորհեցէք ինձ դաւա՛թ
մի դարեջուր. գինին ի-
րիկուանը շատ կը զրգո՛ւէ
ինձ.
Ինչպէս որ կամենաք.
Ի՛մ քունն արդէն կտանի, ես
կհանուի՛մ ու կպառկեմ.

Какъ! неужели теперь?
Развѣ еще недовольно
поздно?
Нѣтъ, еще не время
ложится спать.
Но я не могу удержатся
болѣе отъ сна.
Что такое съ вами
сдѣлалось?
Я прошедшую ночь не
спалъ и мнѣ нужно
отдохнуть.
Въ которомъ-же часу
намѣрены вы встать?
Я встану не ранѣе
девяти часовъ.
Погасить-ли свѣчу?
Да, мой другъ, сдѣлай-
те мнѣ это одолженіе.
Легли-ли вы уже?
Да, я сейчасъ засну.
Спокойной ночи.
Пріятнаго сна.

Ի՞նչպէս. մի՛թէ այժմ
պառկել կուզէք.
Մի՛թէ դե՛ռ այնչափ ուշ
չէ.
Ո՛չ, տակաւին ժամանակ
չէ պառկել քնանալու.
Ռայց ես ինքս ինձի աւելի
չեմ կարող բռնել քունէն.
Ի՞նչ պատահել է ձեզ.
Ես անցեալ գիշեր քուն
չեղայ, ուստի պէտք է
հանգստանալ.
Վանի՞՞ ժաման մտադիր
էք ելնելու.
Իննը ժամէն առաջ չեմ
ելներ.
Ճրագը մարե՞մ.
Եյո՛, բարեկամ, խնդրե՛մ
անէք ինձ այդ շնորհք.
Վու՛ք արդէն պառկեցա՞ք.
Եյո՛, ես այժմ կը քնա-
նամ.
Բարի գիշեր.
Լոյս ի բարին:

ՄՇԱԿՆԵՐ ԻՆՆԵՐ

Ուսուսաց լիզուի, ինչպէս նաև ամեն լիզուի մէջ՝
 բունը կամ խօսքը (части речи) — ըն ճան ունի,
 այսինքն .

- 1) Имя существительное **Գոյական անուն**
- 2) Имя прилагательное **Շճական անուն**
- 3) Местоимение **Գերանուն**
- 4) Глаголь **Դայ**
- 5) Нарѣчіе **Մակրայ**
- 6) Предлогъ **Նախադրութիւն**
- 7) Союзъ **Շաղկապ**
- 8) Междометіе **Միջարկութիւն .**

ԳՈՅԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ

Գոյական անունը այս և այն առարկային ինչ լինելը կցուցնէ. Օրինակ, ЧЕЛОВѢКЪ — մարդ, ЗВѢРЬ — գազան, ПТИЦА — թռչուն, ДОМЪ — սուն, ЗЕМЛЯ — երկիր, ВОДА — ջուր, և այլն.

Գոյական անունը երբք տեսակ կլինի. СОБСТВЕННОЕ — յատուկ, СОБИРАТЕЛЬНОЕ — հաւաքական և НАРИЦАТЕЛЬНОЕ — ընդհանուր.

Собственное կատուի մարդկանց ու տեղերու անունները, ինչպէս Николай, Москва, Масисъ, Тифлисъ, Александръ և այլն.

Собирательное, որով կիմացուի շատ միատեսակ կենդանի կամ անկենդան առարկաների բազմութիւնը. օրինակ, ТОННА — ամբոխ (բազմութիւն մարդկան), СТАДО — հօտ (բազմութիւն կենդանեաց), ЛѢСЪ — անառ (բազմութիւն ծառոց), և այլն.

Наррицательное, որ նոյն տեսակ բաներէն մէկ հասար կցուցնէ. ինչպէս ЧЕЛОВѢКЪ — մարդ, ГОРОДЪ — քաղաք, РѢКА — գետ, УЛИЦА — փողոց, և այլն.

Գոյական անունները երբք րօծք — սեռ ունին. мужскій րօծք — արական սեռ, женскій րօծք — իգական սեռ և средній րօծք — հասարակ սեռ: Այս օրպէս զի գիացուի թէ որ և իցէ գոյական անունը որ սեռին կպատկանի, պէտք է աւելցընել այն խօս.

քին վերայ МОЙ, МОЯ, МОЕ բառերը. МОЙ կը նշանակէ արական սեռ, МОЯ — իգական և МОЕ — հասարակ: Օրինակ, МОЙ СТОЛЪ, МОЯ КНИГА, МОЕ ИМѢНІЕ.

Առ հասարակ եղակի ուղղական հօլովով անունները՝ արական կատուին, երբ նոցա վերջագրերը

Ъ, Ъ, Й լինին,

իգական ,, ,, ,, а, я, ъ լինին, և հասարակ ,, ,, ,, о, е, я լինին:

Ծանօթութիւն. Բայց հարկաւոր է գիտնալ, որ գոյական անունների սեռը, որ շնչաւոր առարկայ կը նշանակեն, կգիտցուի իրենց նշանակութենէն. ինչպէս воевода — զորավար, судья — դատարար՝ արական սեռ են, թէև նոցա վերջաւորութիւնը а և я գրերով է:

I. Հօլով, թիւ և հօլովործք.

Ուսուց լեզուի մէջ կան երեք տեսակ հօլովմունք, երեք առանձին սեռով: Սեռերը ինք վերջաւորութիւններ ունին, որ կյառաջանան կապուղ և կոչը գրերով վերջացուած բառերէն: Առշտ — твердая գրերն են а, о, ъ, ѣ, э. իսկ փափուկները՝ мягкія — я, е, ю, и, ѝ, ѳ. Սոցանէ զստ կայ նաև ѵ գիրը, որ թէ կոշտ և թէ փափուկ գրերուն կպատկանի:

Հօլովները վեց տեսակ են.

- 1) Именительный — Ուղղական
- 2) Родительный — Սեռական
- 3) Дательный — Տրական

- 4) Винительный — *Հայցական*
- 5) Творительный — *Գործիական*
- 6) Предложный — *Ներքոյական*

Մանրագրի մասին. Ուսուցիչը հարցնում է շատերին՝
 — կոչական, որ ուղղականին կրկնաթիվներ լինելով՝ հարց-
 ներուն կարգը չդրենք:

Իւրաքանչիւր հարցով իրեն յատկացնել պաշ-
 տօնն ունի, այսինքն.

Ուղղական հարցը կցուցրնէ առարկային ինչ
 լինելը և կպատասխանէ հարցմունքին. КТО? — ո՞վ
 ЧТО? — ի՞նչ. օրինակ ученикѡ — աշակերտ.

Սեռականը՝ КОГО? — որո՞յ, чего? — ի՞նչ բանի. —
 ученика — աշակերտին.

Տրականը՝ КОМУ? — ո՞ւմ, чему? — ի՞նչ բանի. —
 ученику — աշակերտի.

Հայցականը՝ КОГО? — ո՞ւմը, что — ի՞նչը. —
 ученика — աշակերտը.

Գործիականը՝ КѢМЪ? — որո՞վ, чѢМЪ? — ին-
 չո՞վ. — ученикомѡ — աշակերտով.

Ներքոյականը՝ О КОМЪ? — որո՞յ մասին, о чѢМЪ? —
 ի՞նչ մասին. — оѢ ученикѡ — աշակերտի մասին:

Մասնակցի թիւերը երկու են. единственное —
 եզակի և множественное — յոգնակի. ինչպէս уче-
 никѡ — աշակերտ, ученики — աշակերտներ և կը-
 հարցովուն այսպէս.

II. Առաջի հարցմունքին պատկերը.

ԱՐԱՎԱՆ, ԵՐԵՔ ՏԵՍԱԿ Վ ԵՐԶԱԳՐԵՐՈՎ.				Չէղք, երկու տե- սակ վերջադրով.			
ԵԶԱԿԻ.	Ո.	Ъ	Й	Ь	О	Е	
	Ս.	а	я	я	а	я	
	Տ.	у	ю	ю	у	ю	
	Հ.	Շեշտորները՝ սեռակա- նի նման, անշեշտները — ուղղականի պէս.				О	Е
	Գ.	ОМЪ	ЕМЪ	ЕМЪ	ОМЪ	ЕМЪ	
Ն.	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ		
ՅՈԳՆԱԿԻ.	Ո.	Ы	И	И	А	Я	
	Ս.	ОВЪ, (еѢ)	ЕВЪ	ЕЙ	Ъ	ЕЙ, (иѢ)	
	Տ.	АМЪ	ЯМЪ	ЯМЪ	АМЪ	ЯМЪ	
	Հ.	Շեշտորները՝ սեռակա- նի նման, անշեշտները — ուղղականի պէս.				А	Я
	Գ.	АМИ	ЯМИ	ЯМИ	АМИ	ЯМИ	
Ն.	АХЪ	ЯХЪ	ЯХЪ	АХЪ	ЯХЪ		

О Р Т Ы Ц Ч

ԵԶԱԿԻ.		1.	ՅՈԳՆԱԿԻ.	
Ո.	СТОЛЬ	աթու	СТОЛЫ	աթուներ
Ս.	СТОЛА	աթուի	СТОЛОВЪ	աթուների
Տ.	СТОЛУ	աթուին	СТОЛАМЪ	աթուներին
Հ.	СТОЛЬ	աթուը	СТОЛЫ	աթուները
Գ.	СТОЛОМЪ	աթուով	СТОЛАМИ	աթուներով
Ն.	О СТОЛЬ	աթուի մաս- ին.	О СТОЛАХЪ	աթուների մասին.

2.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. ОБЫЧАЙ սովորու թիւն ОБЫЧАЙ սովորու թիւններ
- Ս. ОБЫЧАЯ — թիւնի ОБЫЧАЕВЪ — թիւնների
- Տ. ОБЫЧАЮ — թիւնին ОБЫЧАЯМЪ — թիւններին
- Հ. ОБЫЧАЙ սովորու թիւներ ОБЫЧАИ սովորու թիւները
- Գ. ОБЫЧАЕМЪ — թիւնով ОБЫЧАЯМИ — թիւններով
- Ն. ОБЪ ОБЫЧАѢ սովորու — ОБЪ ОБЫЧАЯХЪ սովորու — թիւնի մասին. թիւների մասին.

3.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. ЗВѢРЬ գազան շվերի գազաններ
- Ս. ЗВѢРЯ գազանի շվերей գազանների
- Տ. ЗВѢРЮ գազանին շվերямъ գազաններին
- Հ. ЗВѢРЯ գազանը շվерей գազանները
- Գ. ЗВѢРЕМЪ գազանով շվերями գազաններով
- Ն. О ЗВѢРѢ գազանի մասին. ОЗ ВѢРЯХЪ գազանների մասին.

4.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. СЛОВО բառ խոսքեր
- Ս. СЛОВА բառի СЛОВЪ բառերի
- Տ. СЛОВУ բառին СЛОВАМЪ բառերին
- Հ. СЛОВО բառը СЛОВА բառերը
- Գ. СЛОВОМЪ բառով СЛОВАМИ բառերով
- Ն. О СЛОВѢ բառի մասին. О СЛОВАХЪ բառերի մասին.

5.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. ПОЛЕ դաշտ մեծ թափ թափներ
- Ս. ПОЛЯ դաշտի մեծ թափ դաշտերի
- Տ. ПОЛЮ դաշտին մեծ թափ դաշտերին
- Հ. ПОЛЕ դաշտը մեծ թափ դաշտերը
- Գ. ПОЛЕМЪ դաշտով մեծ թափ դաշտերով
- Ն. О ПОЛѢ դաշտի մասին. О ПОЛЯХЪ դաշտերի մասին.

III. Երկրորդ հարվածների պատկերը.

ԵԶԱԿԻ.	Ո.	а	я	ՅՈԳՆԱԿԻ.	ы	и
	Ս.	ы	и		ь	ь (сѣ, ѣ)
	Տ.	ѣ	ѣ		ямъ	ямъ
	Հ.	у	ю		Չշատերեկը սեռ. նման, տեղումն. — ուղ.	
	Գ.	ою	ою		амъ	ямъ
	Ն.	ѣ	ѣ		ахъ	яхъ

Օ Ր Ի Ն Ա Կ

1.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. ВОДА ջուր ВОДЫ ջրեր
- Ս. ВОДЫ ջրի ВОДЪ ջրերի
- Տ. ВОДѢ ջրին ВОДАМЪ ջրերին
- Հ. ВОДУ ջուրը ВОДЫ ջրերը
- Գ. ВОДОЮ ջրով ВОДАМИ ջրերով
- Ն. О ВОДѢ ջրի մասին. О ВОДАХЪ ջրերի մասին.

2.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. ПУЛЯ գնտակ զնտակներ
- Ս. ПУЛИ գնտակի զնտակների
- Տ. ПУЛѢ գնտակին զնտակներին
- Հ. ПУЛО գնտակը զնտակները
- Գ. ПУЛЕЮ գնտակով զնտակներով
- Ն. ОПУЛѢ գնտակի մասին զնտակների մասին

IV. Երբոր հղումներն պարկերը.

Այս պատկերին կվերաբերուն այն եգիպտական սևուց գոյական անունները, որ եզակի թիւ ուղղական հոլովի մէջ յ վերջաւորութիւն կուեննան, ինչպէս.

1.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. КОСТЬ ոսկր КОСТИ ոսկրներ
- Ս. КОСТИ ոսկրի КОСТЕЙ ոսկրների
- Տ. КОСТИ ոսկրին КОСТЯМЪ ոսկրներին
- Հ. КОСТЬ ոսկրը КОСТИ ոսկրները
- Գ. КОСТЬЮ ոսկրով КОСТЯМИ ոսկրներով
- Ն. О КОСТИ ոսկրի մասին О КОСТЯХЪ ոսկրների մասին

Եգիպտական. Սորա պէս կհոլովուին գոյական անուններն МАТЬ — մայր, ДОЧЬ — դուստր, ПУТЬ — ճանապարհ. Բայց պէտք է գիտնալ, որ МАТЬ և ДОЧЬ գոյականներն սեռական հոլովներուն մէջ ԵՐ գրերը կաւելցուին, ինչպէ՛ս матери, дочерью և այլն. Իսկ ПУТЬ գոյականի, եզակի թիւ, գործիական (творительный) հոլովը՝ путем կլինի:

Սոյանէ զտո՛ հասարակ սեռի ՄՅ վերջաւորութիւնով գոյականները՝ հոլովմունքի ժամանակ ԵՆ վանկը կընդունին՝ հետագայ կերպով.

2.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. время ժամանակ времена ժամանակներ
- Ս. времени ժամանակի времяն ժամանակների
- Տ. времени ժամանակին временамъ — նակներին
- Հ. время ժամանակը времена ժամանակները
- Գ. временемъ ժամանակներով временами ժամանակներով
- Ն. о времени ժամանակի մասին о временахъ ժամանակների մասին.

Եգիպտական. Այս պատկերին տակ հոլովուող СѢМЯ — սերնն բառի յոգնակի սեռականը СѢМЯНЪ կհոլովուի և ոչ СѢМЕНЪ. Իսկ գոյական անունն ДИТЯ — երեխայ, այսպէս կհոլովուի.

3.

ԵԶԱԿԻ.

ՅՈԳՆԱԿԻ.

- Ո. дитя երեխայ дѣти երեխաներ
- Ս. дитяти երեխայի дѣтей երեխաների
- Տ. дитяти երեխային дѣтямъ երեխաներին
- Հ. дитя երեխան дѣтей երեխաները
- Գ. дитятею երեխայով дѣтьми երեխաներով
- Ն. о дитяти երեխայի մասին о дѣтяхъ երեխաների մասին.

Մանրութիւններ նախընթաց հոլովներուն վերայ.

1) Այս բաղաձայն Ғ, К, Х, Ж, Ч, Ш, Щ գրերէն յետոյ կարելի չէ զննել ы, այլ պիտի գրուի и, ինչպէս՝ ВОЛКЪ — գայլ, յոգնակի ուղղականն է ВОЛКѦ և ոչ ВОЛКѸ.

2) Կան գոյական անուններ որ եզակի չունին. օրինակ, часы — ժամացոյց, очки — ակնոց և ուրիշ սոցա նմաններ.

3) Իզական անուններէն մէկ քանիսը, որոց շեշտը (ударение) վերջի գրին վերայ է, յոգնակի ուղղականի մէջ՝ առաջի վանկին վերան կփոխուի. օրինակ, եզակի ուղղական стѣна՛, жена՛, եզակի սեռական стѣны՛, жены՛, յոգնակի ուղղականին մէջ կլինին стѣны, жены և այլն.

4) Կէտով і-էն վերջը՝ տրական և ներքոյական հոլովներուն մէջ ո չի գրուիր, այլ միշտ и, օրինակ, линия բառին տրական հոլովը ո՛չ [թէ линіѣ, այլ линия կը գրուի, նոյնպէս և ներքոյականը о линия, փոխանակ о линіѣ.

5) Սոցանէ զատ՝ и գրով վերջացուած բառերը ներքոյական հոլովի մէջ ունին, 1) գոյականները երրորդ հոլովունէն առաջի օրինակին համեմատ, ինչպէս кость, о кости; 2) հասարակ գոյականները, որ օրինակ կվերջանան, օրինակ՝ время, о времени;

3) գոյականները путь, дитя — о пути, о дитяти.

ԳԼՈՒԽ Բ.

ԱՅՆԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ.

Աճական անունն է այն մասունք բանին, որ իւր վերջաւորութիւններովը, հոլովներովը, թուերովը սեռերովը կփոխուի. ինչպէս՝ добрый — բարի, добрая, доброе; петровъ, петрова, петрово.

Աճական անունը երեք տեսակ կրածնուի. положительное — զրական, сравнительное — բաղդատական և превосходное — զերազրական.

Կրական կասուին այն ածականները, որոց վերջաւորութիւնը կլինի ый (կամ ой), ая, ое, այլ և ий, яя, ее, ինչպէս՝ добрый, добрая, доброе; синій, синяя, синее.

Բաղդատական՝ ъе, ѣй, е, ինչպէս՝ добрѣе, бѣлѣй, чище.

Մանրութիւն. Բաղդատական ածականը՝ սեռերի մէջ անփոփոխ կը մնայ.

Գերազրականը կշինուի զրականի սկիզբը самый, очень բառերս աւելցուելով, ինչպէս՝ самый добрый — ամենաբարի, самый бѣлый — ամենաճերմակ, очень сильный — շատ ուժեղ, և այլն:

I. Ածական անունների հարևան-ելը.

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՈՎՄՈՒՆՔԻՆ ՊԵՏԿԵՐԸ .

Ե Ջ Ա Վ Ի Թ Ի Ի .			Յ Ո Ք Ն Ա Վ Ի Թ Ի Ի .		
Արական.	Իգական.	Հասարակ.	Արական.	Իգական.	Հասարակ.
п. ый	ая	ое	ые	ыя	ыя
ш. аго	ой	аго	ые	ыхъ	ыхъ
с. ому	ой	ому	ымъ	ими	ими
չ. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.	ую	ое	ую	ими	ими
գ. ымъ	ою	ымъ	ими	ими	ими
ւ. омъ	ой	омъ	ыхъ	ыхъ	ыхъ

Օ Ր Ի Ն Ա Վ Ե .

ԱՌԱՋԻՆ .	ԻԳԱՆԿԱՆ .	ՀԱՍԱՐԱԿ .
п. добрый	добрая	доброе
ш. добраго	дброй	добраго
с. доброму	дброй	доброму
չ. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.	дброю	дброе
գ. добрымъ	дброю	дбрымъ
ւ. о добромъ	о дброй	о дброемъ.

ՅՈՒՆԱՎԻ .	ԱՌԱՋԻՆ .	ԻԳԱՆԿԱՆ .	ՀԱՍԱՐԱԿ .
п. добрые	добрыя	добрыя	
ш. добрыхъ	добрыхъ	добрыхъ	
с. добрымъ	добрымъ	добрымъ	
չ. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.	добрыми	добрыми	
գ. добрыми	добрыми	добрыми	
ւ. о добрыхъ.	о добрыхъ.	о добрыхъ.	

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՈՎՄՈՒՆՔԻՆ ՊԵՏԿԵՐԸ .

Ե Ջ Ա Վ Ի Թ Ի Ի .			Յ Ո Ք Ն Ա Վ Ի Թ Ի Ի .		
Արական.	Իգական.	Հասարակ.	Արական.	Իգական.	Հասարակ.
п. ий	яя	ее	ие	ия	ия
ш. яго	ей	яго	ие	ихъ	ихъ
с. ему	ей	ему	имъ	ими	ими
չ. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.	юю	ее	ию	ими	ими
գ. имъ	ею	имъ	ими	ими	ими
ւ. емъ	ей	емъ	ихъ	ихъ	ихъ

Օ Ր Ի Ն Ա Վ Ի .

ԱՌԱՋԻՆ .	ԻԳԱՆԿԱՆ .	ՀԱՍԱՐԱԿ .
п. синий	синяя	синее
ш. синяго	синея	синее
с. синему	синея	синее
չ. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.	синею	синее
գ. синимъ	синею	синее
ւ. о синемъ	о синея	о синее

ՅՈՒՆԱՎԻ .	ԱՌԱՋԻՆ .	ԻԳԱՆԿԱՆ .	ՀԱՍԱՐԱԿ .
п. синие	синія	синія	
ш. синихъ	синихъ	синихъ	
с. синимъ	синимъ	синимъ	
չ. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.	синими	синими	
գ. синими	синими	синими	
ւ. о синихъ	о синихъ	о синихъ	

Այն ածականները, որ կերճանան ցիյ, կիյ, xիյ, այսինքն՝ строгій — խիտ, робкій — թուլասիրտ, ветхій — հին՝ առաջին հոլովմունքի պատկերին նման կհոլովուին. իսկ жи́й, чи́й, шій, щій, ինչպէս՝ свѣжі́й — թարմ, теку́чій — վար թափուող, пѣші́й — ոտքով քալող, вѣщій — նախագուշակ՝ — երկրորդ պատկերին պէս.

Քանի մի իգական ածականներ կան, որոց վերջաւորութիւնը եզակի ուղղական հոլովի մէջ յը կը վերջանան, նոցա հոլովմունքը հետագայ օրինակին պէս է.

	ԱՐԱՅԱՆ.	ԻԿԱՅԱՆ.	ՀԱՍԱՐԱԿ.
Ե Ձ Ա Կ Ի .	Ո. волчій	волчья	волчье
	Ս. волчьяго	волчьей	
	Տ. волчьему	волчьей	
	Ի. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.	волчью	
	Գ. волчьимъ	волчьейю	
	Ն. о волчьемъ	о волчьей	

ՅՈՒՆԱԿԻ ԹԻՒՆ

Երեք սեռի համար ևս այսպէս կհոլովուի.

Ո. ВОЛЧЬИ	Ի. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.
Ս. ВОЛЧЬИХЪ	Գ. ВОЛЧЬИМИ
Տ. ВОЛЧЬИМЪ	Ն. О ВОЛЧЬИХЪ.

Քանի մի ածականներ կան անորոշ վերջաւորութիւններով, որոնք այսպէս կհոլովուին.

	ԱՐԱՅԱՆ.	ԻԿԱՅԱՆ.	ՀԱՍԱՐԱԿ.
Ե Ձ Ա Կ Ի .	Ո. сестринь	сестрина	сестрино
	Ս. сестрина	сестриной	
	Տ. сестрину	сестриной	
	Ի. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.	сестрину	
	Գ. сестринымъ	сестриною	
	Ն. о сестриномъ	о сестриной	

Յոգնակիւն՝ Երեք սեռի համար.

Ո. сестрины	Ի. Ուղղականի կամ Սեռականի նման.
Ս. сестриныхъ	Գ. сестриними
Տ. сестринымъ	Ն. о сестриныхъ.

Ծանօթութիւն. Որովհետեւ Դ, Կ, Խ, Զ, Կ, Ս, Շ գրերէն յետոյ Ե, Կ, Եւ չի գրուիր, այլ Ե, Կ, Կ համապատասխան գրերովը կփոխուի, ուրեմն պէտք է գրել мягкій, свѣжі́й, вязші́й, могучаго, тошую, вѣшую և այլն.

ԹՈՒՍԻԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐ.

Имена числительныя — Թոսական անունները կցուցընեն մարզկան կամ որ և իցէ առարկաների թիւն ու կարգը, և կրաժնուին երկու, количественныя — քանակական և порядковыя — դասական.

Քանակական կասուին,
 одинъ (արակ), одна (իգակ), одно (հասար) = մէկ,
 два (արական և հասարակ), двѣ (իգական) = երկու.
 три — երեք, четыре — չորս, двадцать — քսան
 և այլն.

Գասական կասուին,
 первый (ար), первая (իգ), первое (հարկ) = առաջին.
 второй, ая, ое (другой, ая, ое) = երկրորդ.
 третій, ья, ье = երրորդ.
 десятый, ая, ое = տասներորդ.
 двадцать второй, ая, ое = քսաներկուերորդ.
 четырехъ-тысячный, ая, ое = չորսհազարերորդ, ևն.

Քանակական անուններուն կկիրարերին նաև.
 дробная — կտորակային, այսինքն՝ половина —
 կէսը, треть — երրորդ մասը, четверть — քառորդ,
 полтора — մէկուկէս մասը. և собирательная —
 հավաքական, ինչպէս двое — երկուքը, трое —
 երեքը, և այլն.

Եւ այլն ընդ քանակական անուններէ.

	ԱՐԱԿԱՆ.	ԻԳԱԿԱՆ.	ՀԱՍԱՐԱԿ.
Ե Ձ Ա Կ Ի.	П. ОДИНЪ	одна	одно
	У. ОДНОГО	одной	
	С. ОДНОМУ	одной	
	Է. ՈՂՂԱԿԱՆԻ ԿԱՄ՝ ՍԵՌԱԿԱՆԻ ՆՄԱՆ.	одну	
	Գ. ОДНИМЪ	одной	
Ն.	ОБЪ ОДНОМЪ	ОБЪ ОДНОЙ	

	ԱՐԱԿԱՆ.	ԻԳԱԿԱՆ.	ՀԱՍԱՐԱԿ.
ՅՈԳՆԱԿԻ.	П. ОДНИ	ОДНѢ	
	У.	ОДНИХЪ	
	С.	ОДНИМЪ	
	Է.	ՈՂՂԱԿԱՆԻ ԿԱՄ՝ ՍԵՌԱԿԱՆԻ ՆՄԱՆ.	
	Գ.	ОДНИМИ	
Ն.	ОБЪ ОДНИХЪ		

Քանակականներս два, три, четыре, сорокъ,
 сто, двое, трое, четверо և այլն կհոլովուին հե-
 տագայ կերպով.

	ԱՐԱԿԱՆ.	ԻԳԱԿԱՆ.	ՀԱՍԱՐԱԿ.
П.	два երկու	двѣ	два
У.	двухъ երկուսի		
С.	двумъ երկուսին		
Է.	ՈՂՂԱԿԱՆԻ ԿԱՄ՝ ՍԵՌԱԿԱՆԻ ՆՄԱՆ. երկուսը		
Գ.	двумя երկուսով		
Ն.	о двухъ երկուսի մասին.		

Իսկոյ «է-էրէ համար.

П.	три	четыре	сорокъ
У.	трехъ	четырехъ	сорока
С.	тремъ	четыремъ	сорока и сороку
Է.	(ՇՆչաւորները ՈՂՂԱԿԱՆԻ ՆՄԱՆ, անշունչները՝ ՍԵՌԱԿԱՆԻ ԿԷՍ.)		
Գ.	тремя	четырьмя	сорока
Ն.	о трехъ	о четырехъ	о сорока.

Թուականս сто — հարիւր՝ կհոլովուի ինչպէս
 сорокъ — քսանսուն.

ԳԼՈՒԽ Գ.

Գ Ե Ր Ա Ն ՈՒ Ն.

Գ. Երանուն — местоимение *կատուի այն մասն* բանին, որ կը զրուի անունի անը, և կբաժանուի ու թը, այսինքն.

1) *Личная*: Я — ես, ТЫ — դու, ОНЪ — նա, ОНА (իգակ.), ОНО (հարկ.), որ կհոլովուին այսպէս.

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ա.

ԱՌԱՋԻՆ ԴԵՄ. ԵՐԿՐՈՐԻ ԴԵՄ.

Ե Ձ Ա Կ Ի.	{	Ո. Я	ես	ТЫ	դու
		Ս. меня	իմ	тебя	քո
		Տ. мнѣ	ինձ	тебѣ	քեզ
		Հ. меня	ինձի	тебя	քեզի
		Գ. мною	ինձմով	тобою	քեզմով
		Ն. обо мнѣ	իմ մասին	о тебѣ	քո մասին.

ԵՐԿՐՈՐԻ ԴԵՄ.

Արական. Իգական. Հասարակ.

Ե Ձ Ա Կ Ի.	{	Ո. онъ	նա	она	ոնո
		Ս. его	նորա	ея	եյո
		Տ. ему	նորան	ей	եյու
		Հ. его	նորանը	ее	եյո
		Գ. имъ	նորանով	ею	եյմ
		Ն. о немъ	նորա մասին	о ней	ո նեյ о немъ.

Ս ԴԵՄ. Բ ԴԵՄ. Գ ԴԵՄ. 3 սեռի համար ևս.

ՅՈՂՆԱԿ	{	Ո. мы	մեր	вы	դուք	они, ѣ, и,	նորա
		Ս. насъ	մեր	васъ	ձեր	ихъ	նորա
		Տ. намъ	մերն	вамъ	ձերն	имъ	նորա
		Հ. насъ	մերը	васъ	ձերը	ихъ	նորանը
		Գ. нами	մերմով	вами	ձերմով	ими	նորանով
		Ն. на насъ	մեր վերայ	въ васъ	ձեր մէջ	о нихъ	նորա մասին.

2) *Возвратное* — անդրադարձ, себя, որ հայերենի պէս ուղղական չունենալով կհոլովուի.

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ք.

Ո. —	Հ. себя	զինքը
Ս. себя	Գ. собою	իրմով
Տ. себя	Ն. о себѣ	իրեն մասին.

3) *Притяжательная* — ստացական դերանուններ, мой, твой, свой, нашъ, вашъ և այլն, հոլովմունքն այսպէս է.

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Գ.

Արական. Իգական. Հասարակ. ՅՈՂՆԱԿ 3 սեռի համար.

Վ Ի Պ Յ Գ	{	Ո. мой	մոյ	мое	մոյ
		Ս. моего	մոյի	моего	մոյիք
		Տ. моему	մոյի	моему	մոյմ
		Հ. моего	մոյ	мое	մոյի և նման.
		Գ. моимъ	մոյոյ	моимъ	մոյմի
		Ն. о моемъ	մոյի	о моемъ	ո մոյիք.

	Արական.	Իգական.	Հասարակ.	ՅՈՂՆԱԿԻ 3 սեռի համար.
Ե Չ Ա Կ Ի	Ո. нашъ	наша	наше	ваши
	Ս. нашего	нашей		нашихъ
	Տ. нашему	нашей		нашимъ
	Է. սեռակ կամ Սեռակ նման.	нашу		սեռակ կամ Սեռակ նման.
	Գ. напимъ	нашею		нашими
Ն. о нашемъ	о нашей		о нашихъ.	

4) *Указательныя* — *ցուցականները*, ЭТОТЪ, ТОТЪ, կհոլովուն հետագայ կերպով.

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ի.

	Արական.	Իգական.	Հասարակ.	ՅՈՂՆԱԿԻ 3 սեռի համար.
Ե Չ Ա Կ Ի	Ո. ЭТОТЪ	ЭТА	ЭТО	ЭТИ
	Ս. ЭТОГО	ЭТОЙ	ЭТОГО	ЭТИХЪ
	Տ. ЭТОМУ	ЭТОЙ	ЭТОМУ	ЭТИМЪ
	Է. ЭТОТЪ կամ ЭТОГО	ЭТУ	ЭТО	ЭТИ կամ
	Գ. ЭТИМЪ	ЭТОЮ	ЭТИМЪ	ЭТИМИ
Ն. обь этомъ	обь этой	обь этомъ	обь этихъ	

5) *Вопросительныя* — *հարցականները*, кто? — ո՞վ, что? — ի՞նչ, какой? — որպիսի, чей? — որո՞ւնք, который? — որը, այսպէս կհոլովուն.

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ի

	Արական.	Իգական.	Հասարակ.	ՅՈՂՆԱԿԻ 3 սեռի համար.
Ե Չ Ա Կ Ի	Ո. чей	чья	чье	чьи
	Ս. чьего	чейей	чьего	чьихъ
	Տ. чьему	чейей	чьему	чьимъ
	Է. чей կամ чьего	чью	чье	чьи կամ чьихъ
	Գ. чьимъ	чьею	чьимъ	чьими
Ն. о чьемъ	чьей	чьемъ	о чьихъ.	

6) *Относительныя* — *յարաբերականները նոյն* հարցական դերանունների հետ, բայց առանց հարցմունքի.

7) *Опредѣлительныя* — *որոշականները*, весь — բոլորը, самъ — ինքն, самый — նոյն, каждый — իւրաքանչիւր, всякій — ամենայն կհոլովուն հետագայ պատկերին պէս.

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Զ.

	Արական.	Իգական.	Հասարակ.	ՅՈՂՆԱԿԻ 3 սեռի համար.
Ե Չ Ա Կ Զ	Ո. весь	вся	все	всѣ
	Ս. всего	всей	всего	всѣхъ
	Տ. всему	всей	всему	всѣмъ
	Է. весь կամ всего	всю	все	всѣ կամ всѣхъ
	Գ. всѣмъ	всею	всѣмъ	всѣми
Ն. о всемъ	о всей	о всѣмъ	о всѣхъ.	

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ի Տ

	Արական.	Իգական.	Հասարակ.	ՅՈՂՆԱԿԻ 3 սեռի համար.
Վ Ս Տ Ր	Ո. САМЪ	сама	само	сами
	Ս. САМОГО	самой	самого	самихъ
	Տ. САМОМУ	самой	самому	самимъ
	՝. САМЪ ԿՄՏ՝ САМОГО	саму	само	САМИ, САМИХЪ
	Չ. САМИМЪ	самою	самимъ	САМИМИ
Ն.	О САМОМЪ	О САМОЙ	О САМОМЪ	О САМИХЪ.

8) *Неопредѣленная* — անորոշները. *Нѣкто* — (ոմն) մէկը, *нѣчто* — բան մի, *никто* — ոչ ոք, *ничто* — ոչինչ, *кто-нибудь* — ո՛վ և իցէ, *что-нибудь* — ի՛նչ և իցէ և այլն, *կհորովունին* այսպէս.

Ե Չ Ա Կ Ի Թ Ի Ի

	Արակ. և Իգակ.	Հասարակ.	Արակ. և Իգակ.	Հասարակ.
Ո.	КТО	ЧТО	НИКТО	НИЧТО
Ս.	КОГО	ЧЕГО	НИКОГО	НИЧЕГО
Տ.	КОМУ	ЧЕМУ	НИКОМУ	НИЧЕМУ
՝.	КОГО	ЧТО	НИКОГО	НИЧТО
Չ.	КѢМЪ	ЧѢМЪ	НИКѢМЪ	НИЧѢМЪ
Ն.	О КОМЪ	О ЧЕМЪ	НИ О КОМЪ	НИ О ЧЕМЪ.

Сколько, столько, нѣсколько դերանուններն այսպէս կհորովունին.

Ո.	СКОЛЬКО	որբան	՝. СКОЛЬКО	որբանը
Ս.	СКОЛЬКИХЪ	որբանի	Չ. СКОЛЬКИМИ	որբանով
Տ.	СКОЛЬКИМЪ	որբանին	Ն. О СКОЛЬКИХЪ	որբանի մասին.

Գ Լ ՈՒՆ Դ.

Բ Ս Յ — Г Л А Г О Л Ь.

Глаголь կատուի այն մասն բանին՝ որ գործողութիւն կամ կրելութիւն կցուցընէ, և առ հասարակ կպատասխանէ հարցմունքիս՝ թէ ի՞նչ կանէ առարկան և կամ ի՞նչ բանի երթարկուած է նա.

Բայերի բաժանմունքը.

Բայերը՝ իւրեանց նշանակութեան համեմատ կբաժնուին չորս սեռի վերայ, որ ՅԱԼՈԳՅ կատուին, և են՝ *дѣйствительный* — ներգործական, *страдательный* — կրաւորական, *средний* — չէզոքական և *возвратный* — անդրադարձական.

1) *Ներգործական* բայը կցուցընէ այն գործողութիւնը, որ ուղղակի ազդեցութիւն կանէ ուրիշ երկրորդական առարկայի մի վերայ, ինչպէս *любить* — սիրել, *нести* — տանել, և այլն.

Այս բայերուն մէջ յայտնի կերպով կերևի գործողութիւն մի, որ իսկոյն իւր ազդեցութիւնը կցուցընէ ուրիշ նիւթի վերայ. ուստի բայն իմացուելէն վերջը՝ իսկոյն առաջ կուգայ նորս ենթակայ խօսքը, որ կպատասխանէ հարցմունքիս *кого, что?* կամ թէ *кого, чего?* — Օրինակ *любитъ* (кого?) — отца; *нести* (что?) — книгу. Աւրիշ օրինակ՝ *старикъ ловилъ рыбу*. Ծերը բռնեց ձուկը. թէ

որ միայն ասէինք թէրը քուէց, (սօսքին միտքը մուխ
կը մնար (старикъ ловилъ...), ուստի ենթակայ
առարկային հայցական հոլովը, որ «եւի ինչից կա-
սուի, միշտ կը գրուի բային զիմացը, որ իմացուի
գործողութեան զերը կամ ինչերը, ինչպէս՝ ста-
руха разбранила старика — պատան յանդիմա-
նեց թէրը.

2) Կրտսերական կասուի այն բայը, որ ինքը
կրնինի ուրիշի գործողութեան տակ. ինչպէս я му-
чимъ — ես կտանջուիմ, я держимъ — ես բռնուած
եմ, և այլն.

3) Զեղոյական, որ կցուցրնէ գործողութիւն մի
ինքն իւր վերայ կատարուած, ինչպէս՝ сидѣть —
նստիլ, лечь — պառկիլ, идти — գնալ, և այլն.
Առ հասարակ չէզոքական կամ հասարակ բայը նոյն
նշանակութիւնն ունի, ինչ որ հետագայ անդրա-
դարձականը, և սորա պէս ся գրերով կվերջանայ.
բայց միայն այս տարբերութիւնս կայ, որ առանց
այս ся յօդին չի գործածուիր. ինչպէս՝ бояться
— վախնալ, надѣяться — յուսալ, стараться —
աշխատիլ, смѣяться — ծիծաղիլ, և այլն.

4) Ընդհանրականը կվերջանայ ся գրերի վե-
րայ, որը առանց միտքը փոխելու, կարելի է զնել
себя զերանուելի տեղ. ինչպէս՝ одѣваться = одѣ-
вать себя — հագուիլ, мыться = мыть себя —
լուացուիլ, և այլն.

Այս բայը ներգործականէն կձևանայ ся գրե-
լուն աւելնալովը, օրինակ,

Ներգործական.

Մերարարչական.

Умывать լուանալ ,	умываться լուացուիլ .
братъ վերցրնել ,	братся վերցուիլ .
находить գտնել ,	находиться գտնուիլ .
обнимать գրկել ,	обниматься գրկուիլ .
удалять հեռացրնել ,	удалиться հեռացուիլ .
удивлять զարմացրնել ,	удивляться զարմացուիլ .
возвращать վերադար- ձրնել ,	возвращаться վերադար- ձուիլ .
обижать զրկել ,	обижаться զրկուիլ .
хвалить գովել ,	хвалиться գովուիլ .
жечь այրել ,	жечься այրուիլ , և այլն.

Ծանօթութիւն. Ընդհանրական բայերը՝ շատ անգամ
կրտսերականի տեղ կգործածուին, մանաւանդ երբ խօսքը
անշուշտ առարկաներու վերայ լինի, օրինակ՝ дѣло дѣлается
— բանը կշինուի, домъ строится — տունը կշինուի, և այլն.

Բայերը ունին երեք եղանակ.

1) *Изъявительное* — սահմանական, որ ունի
երեք ժամանակ, այսինքն *настоящее* — ներկայ,
прошедшее — անցեալ և *будущее* — ապառնի, ինչ-
պէս я читаю — (ես) կկարդամ, я читаю — կար-
դացի, я буду читать — պիտի կարդամ.

2) *Повелительное* — հրամայական, օրինակ՝
читай! — կարդա՛, читайте! — կարդացէ՛ք. слышь!
— լսէ՛, слышьте! — լսեցէ՛ք, և

3) *Неопредѣленное* — անորոշ, որ կվերջանայ
 ть, чь, ти, ться, чься, ться, оրինակ, читатъ —
 կարդալ, жечь — այրել, плестя — հիւսել, одѣ-
 ваться — հագուիլ, жечься — այրուիլ, нестися
 — տարուիլ, և այլն.

Ծանօթութիւն. Կայ նաև *сослагательное наклонение*
 — սոտրագասական եղանակ, որ կձևանայ սահմանական
 եղանակի անցեալ ժամանակէն Յս մասնիկին աւերալովը,
 ինչպէս онъ читалъ-бы — նա կկարդար, писалъ-бы —
 կը գրէր, և այլն, որ Ռուսաց լեզուին մէջ ինքն ըստ ին-
 քեան առանձին բայի ձև չունենալուն համար, բայի եղա-
 նակներուն կարգը չը դրինք.

Բայերը ունին երկու երևոյթ.

1) *Несовершенный видъ* — անկատար երևոյթ,
 որ կցուցընէ շարունակուող գործողութիւն մի, ինչ-
 պէս՝ я поднимаю — ես կվերցընեմ, я поднималъ
 — ես վերուցի, я буду поднимать — ես պիտի վեր-
 ցընեմ: Այս դէմքն ևս սահմանականին պէս ունի
 երեք ժամանակ՝ ներկայ, անցեալ և ապառնի. —
 վերջինս կձևանայ БЫТЬ — լինել օժանդակ բայիս
 օգնութեամբը.

2) *Совершенный* — կատարեալ, որ գործողու-
 թիւնը վերջացուած կցուցընէ և ունի երկու ժամա-
 նակ, — անցեալ և ապառնի, ինչպէս՝ я поднялъ —
 (ես) վերուցի, я подниму — (ես) կվերցընեմ.

Բայերը ունին три лица — երէտ դէժտ, առա-
 ջին, երկրորդ և երրորդ և два числа — երկու-
 երկուս և յոգնակի.

Բայերի վերջաւորութեանց փոփոխութիւնները
 քստ երևոյթին, եղանակին, ժամանակին, դէմքն և
 թուին համեմատ կառուի *спряжение* — լծորդութիւն.
 Լծորդութիւնները երկու կրամուին.

Առաջինին մէջ ներկայ ժամանակի բայերը կը
 վերջանան այս կերպով.

Ե.Չ.Ա.ԿԻ.

ՅՈԳ.ՆԱԿԻ.

Առաջին դէմք y կամ ю	—	емъ
Երկրորդ „ ешь	—	ете
Երրորդ „ етъ	—	уть կամ ютъ.

Իսկ երկրորդին մէջ.

Առաջին դէմք y կամ ю	—	имъ
Երկրորդ „ ишь	—	ите
Երրորդ „ итъ	—	атъ կամ ятъ.

(Յին Այս լծորդութիւնների պէս խոնարհուող բայ-
 րը կանոնաւոր կառուին. իսկ քանի մի ժամանակ-
 ների կամ դէմքի մէջ տարբեր կերպով խոնար-
 հուողները՝ անկանոն կամ անարար կառուին, ինչպէս՝
 бѣжать և хотѣтъ բայերը, որ ներկայ ժամանակի
 մէջ հետեւեալ կերպով կխոնարհուին.

Бѣгу	փախչիմ	Хочу	կամիմ
бѣжишь	փախչիս	хочешь	կամիս
бѣжитъ	փախչի	хочетъ	կամի
бѣжимъ	փախչիմք	хочемъ	կամիմք
бѣжите	փախչիք	хотите	կամիք
бѣгутъ	փախչին.	хотятъ	կամին.

рѣзать *Կտրել*, рѣжу *Կը Կտրեմ*
 прятать *Թաքցընել*, прячу *ԿԹաքցընեմ*
 писать *գրել*, пишу *Կը գրեմ, Լ արին.*

Օրինակ սուսնի լեզուովն անհոգիական բայերի

(дѣйствительнаго глагола).

Несовершенный видъ. — Совершенный видъ.

Неопредѣленное наклоніе.

Отгадывать, Կուշակիլ, Отгадать.

Изъявительное наклоніе:

Настоящее время.

Ես	}	я отгадываю	}	<i>Գուշակիլ.</i>
		ты отгадываешь		
		онъ (а, о) отгадываетъ.		
Մենք	}	мы отгадываемъ	}	<i>Գուշակիլ.</i>
		вы отгадываете		
		они (ѣ) отгадываютъ.		

Прошедшее:

Несоверш.

Соверш.

Ես	}	я отгадывалъ, а	я отгадалъ, а
		ты отгадывалъ, а	ты отгадалъ, а
		онъ, а, о — дывалъ, а, о	онъ, а, о — дилъ, а, о.
Մենք	}	мы отгадывали	мы отгадали
		вы отгадывали	вы отгадали
		они (онѣ) отгадывали	они (онѣ) отгадали.

Будущее.

Ես	}	я буду	}	<i>Գուշակիլ.</i>	я отгадаю
		ты будешь			ты отгадаешь
		онъ (а, о) будетъ			онъ (а, о) отгадаетъ
Մենք	}	мы будемъ	}	<i>Գուշակիլ.</i>	мы отгадаемъ
		вы будете			вы отгадаете
		они (онѣ) будутъ			они (онѣ) отгадають.

Повелительное наклоніе.

Ես	}	отгадывай!	}	<i>Գուշակիլ.</i>	отгадай!
		пусть онъ (а, о) отгадываетъ!			пусть онъ (а, о) отгадаетъ!
		отгадывайте!			отгадайте!
Մենք	}	пусть они (онѣ) отгадываютъ!	}	<i>Գուշակիլ.</i>	пусть они (онѣ) отгадаютъ!

Причастіе

Настоящаго времени.

отгадывающій, ая, ее

Прошедшаго времени.

отгадывавшій, ая, ее отгадавшій, ая, ее.

Дѣпричастіе

Настоящаго времени.

отгадывая, ючи —

Прошедшаго времени.

отгадывавъ, вши отгадавъ, вши.

Изъявительное наклонение.

Настоящее время.

я	} отправляемъ, а, о.	я	} отправленъ, а, о.
ты		ты	
онъ, а, о		онъ, а, о	
мы	} отправляемы.	мы	} отправлены.
вы		вы	
они, ѣ		они, ѣ	

Прошедшее.

я	} былъ, а, о, от- правляемъ, а, о.	я	} былъ, а, о, от- правленъ, а, о.
ты		ты	
онъ, а, о		онъ, а, о	
мы	} были отпра- ваемы.	мы	} были отпра- влены.
вы		вы	
они, ѣ		они, ѣ	

Будущее.

я буду	} отправ- ляемъ, а, о.	я буду	} отпра- вленъ, а, о.
ты будешь		ты будешь	
онъ, а, о будетъ		онъ, а, о будетъ	
мы будемъ	} отпра- ваемы.	мы будемъ	} отпра- влены.
вы будете		вы будете	
они, ѣ, будутъ		они, ѣ, будутъ	

Повелительное наклонение.

будь отправляемъ, а, о! будь отправленъ, а, о!
будьте отправляемы! будьте отправлены!

Дѣпричастіе

Настоящаго времени.

будучи отправляемъ, а о будучи отправленъ, а, о.

Прошедшаго времени.

бывъ отправляемъ, а, о бывъ отправленъ, а, о.

Ծանօթ--իք. Շատ անգամ կրակորակն բարբա-
ռեղը՝ Ռուսաց լեզուին մէջ կգործածուի ներգործական
(յործակի 3-րդ դէմը անորոշ), ինչպէս՝ плоды частью
идятъ сырыми, частью жарятъ, այսինքն ամուղները
մասամբ հում կուտանք և մասամբ խորոված :

~~~~~
b.

ՕՐԻՆԱԿ ԱՌԱՋԻՆ ԸՓՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆՉԱՆՈՒ ՄԱՅԵՐԻՒՆ

Неокончателное наклонение.

Вѣжать хотѣть шибить ѣхать дать.
(խոշիւ) (կամենալ) (շիբիտիւ) (կարող զնուլ) (տալ)

Изъявительное наклонение:

Настоящее время.

я бѣгу	хочу	шибу	ѣду	—
ты бѣжишь	хочешь	шибешь	ѣдешь	—
онъ, а, о бѣжитъ	хочетъ	шибетъ	ѣдетъ	—
мы бѣжимъ	хотимъ	шибемъ	ѣдемъ	—
вы бѣжите	хотите	шибете	ѣдите	—
они (ѣ) бѣгутъ	хотятъ	шибутъ	ѣдутъ	—

Прошедшее.

я бѣжалъ, а, о	хотѣлъ, а, о	шибъ, бла, о	ѣхалъ, а, о	дала, а, о.
мы	} бѣжали хотѣли	шибли	ѣхали	дали
вы		они (ѣ)		

Будущее.

я буду бѣжать	хотѣть	—	бѣжать	дамъ
(по-бѣжити по-бѣжу)	(хотѣть захочу)	—	(по-бѣжити по-бѣду)	дашь дасть
				дадимъ
				дадите
				дадутъ

Повелительное наклоненіе.

бѣжи!	хотѣй!	шиби!	побѣжай!	дай!
бѣгите!	хотѣйте!	шибите!	побѣжайте!	дайте!

Дѣйствительное причастіе

Настоящаго времени.

бѣжущій, ая, ее	хотящій, ая, ее	—	бѣдущій, ая, ее	—
-----------------	-----------------	---	-----------------	---

Прошедшаго времени.

бѣжавшій.	хотѣвшій,	шибшій,	бѣжавшій,	давшій,
ая, ее	ая, ее	ая, ее	ая, ее	ая, ее

Дѣеприсчастіе

Настоящаго времени.

бѣжучи	хотя, не хотя	—	бѣдучи	—
--------	---------------	---	--------	---

Прошедшаго времени.

бѣжавъ, вши	хотѣвъ, вши	шибши, вши	бѣжавъ, вши	давъ, вши.
-------------	-------------	------------	-------------	------------

2.

Неокончательное наклоненіе.

Идти	лечь	сѣсть	клясть	бѣсть
(идти)	(лечь)	(сѣсть)	(клясть)	(бѣсть)

Изъявительное наклоненіе.

Настоящее время.

я иду	—	—	клянущу	бѣмъ
ты идешь	—	—	клянешь	бѣшь

онъ, а, о идетъ	—	—	клянется	бѣстъ
мы идемъ	—	—	клянемъ	бѣдимъ
вы идете	—	—	клянете	бѣдите
они, ѣ идутъ	—	—	клянутъ	бѣдятъ

Прошедшее.

я шель (шла,	легъ (легла,	сѣлъ (а,о)	клялъ (а, о)	бѣлъ (а, о)
шло)	легло)	—	—	—
мы шли	легли	сѣли	кляли	бѣли

Будущее.

я буду идти	лгу	сяду	—	—
(идти)	лжешь	сядешь	—	—
пойду)	лжеть	сядетъ	—	—
—	лжемъ	сядемъ	—	—
—	лжете	сядете	—	—
—	лгутъ	сядутъ	—	—

Повелительное наклоненіе.

иди!	лжѣ!	сяди!	клянѣ!	бѣжѣ!
идите!	лжѣте!	сядите!	клянѣте!	бѣжѣте!

Дѣйствительное причастіе

Настоящаго времени.

идущій, ая, ее	—	—	клянущій, ая, ее	бѣдущій, ая, ее
----------------	---	---	------------------	-----------------

Прошедшаго времени.

шедшій, ая, ее	легшій, ая, ее	сѣвшій, ая, ее	клявшій, ая, ее	бѣвшій, ая, ее
----------------	----------------	----------------	-----------------	----------------

Дѣеприсчастіе

Настоящаго времени.

идя, идучи	—	—	кляня, клянучи	бѣдя
------------	---	---	----------------	------

Прошедшаго времени.

шедши	легши	сѣвши	клявъ, вши	бѣвъ, бѣвши.
-------	-------	-------	------------	--------------

Идти — войдти — войду — войдѣте — войдутъ.
 Лечь — лягу — лягѣте — лягутъ.
 Сѣсть — сяду — сядѣте — сядутъ.
 Клясть — клянѣю — клянѣте — клянѣтъ.
 Бѣсть — бѣмъ — бѣмѣте — бѣмѣтъ.

Մ Ե Կ Ի Ե Յ.

Нарочіе կամ ճակնայ կասուի այն անփոփոխ մտան բանին, որ ոչ կհոլովուի և ոչ կխոնարհուի, այլ բայերի կամ ածական անուանների մտա դրուեալով՝ նորա գործողութեան պարազանները կցուցնեն, և կրաժնուի երեք.

1) Качественная — Որակական, որ կպատասխանեն հարցմունքիս какъ? — Ինչպէս. Որակական մակրայները հաստատական աստիճաններ (степени сравненія) ունեն, որով և կզանազանուին ուրիշ մակրայներէն: Որակական մակրայների զրական աստիճանը բոլորովին կը նմանի ածական անունի հաստատակ սեռի անորոշ վերջաւորութեանը: Չանազանեւ պէտք է բուն խօսքերի նշանակութենէն, ինչպէս՝ это дѣло хорошо (ածական անուն), բայց թէ որ ասներ это дѣло хорошо сдѣлано, կլինի մակրայ: Գարձեալ՝ онъ лучше меня (ածական), բայց թէ որ ասներ онъ лучше учится, чѣмъ я, կլինի մակրայ:

2) Количественная — Բանակական, որ կպատասխանեն հարցմունքիս сколько? — Ո՞րքան, ինչպէս, много — շատ, дважды — երկիցս կամ երկու անգամ, вѣскольکو — փոքր ինչ կամ մի անգամ, мало — քիչ, весьма много — խիստ շատ, և այլն.

3) Обстоятельствениная — Տեղական, ինչպէս՝ тутъ — աստ կամ այստեղ, нигдѣ — ոչ մի տեղ, издали — հեռուէն, այլ և теперь — այժմ, всегда — միշտ, прежде — յառաջ, և այլն.

Մակրայները, որ մեր հայերէն քերականութեան մէջ բաւական նշանաւոր տեղ կը բռնեն, առասպ լեզուին մէջ շատ քիչ են, և այն՝ ըստ մեծի մասին՝ զոյական և ածական անուաններէն կը ձեւանան:

Դասեմք ընդհանուր քանի մի մակրայներ կան, որոց վերջը Ե զիրը կգործածուի, ինչպէս наединѣ — միմիայն, извнѣ — արտարտատ (զրուէն), вдвойнѣ — եռապատիկ (երեք Ե-ԲԸ), нинѣ — այսօր, вознѣ — մտալ, разнѣ — ամեն տեղ, развѣ — մի՞թէ, послѣ — յետոյ, вратнѣ — կարծառօտ, вскорѣ — շուտով, гдѣ? — ո՞ւր, և այլն. բայց կան և մակրայներ, որ Ե գրով կվերջանան, ինչպէս вообще — ընդհանրապէս, прежде — ամենէն առաջ, уже — արդէն, крайне — վերջին աստիճանի, և այլն.

ԳԼՈՒԽ Զ.

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒԹՅՈՒՆ.

Предлогъ կամ նախադրոյնի-ն կասուի այն ան-
հոլովի մասն բանին, որ հոլովի լի բառերի վերայ
գրուելով՝ զանազան նշանակութիւններ կուսայ նոցա:

Նախադրութիւններս թէ և ու իրենցմէն վեր-
ջը կուզեն երկու հոլովներ, այսինքն՝ հայցական և
ներքոյական, ինչպէս՝ *иду въ поле* — դաշտը (չէօլ)
կերթամ, *былъ въ полѣ* — դաշտի մէջն էի:

Կան նաև բաղադրեալ նախադրութիւններ,
ինչպէս *узо-нодо*, *узо-за* և այլն: Գոյական անունը,
որ կախումն ունենայ այսպէսի նախադրութենէն,
այն հոլովովը կը գրուի, որով պիտի գրուէր առա-
ջին նախադրութիւնը. օրինակ՝ *узо-за* *ула*, *узо-
за* *грануцы* և այլն.

Նախադրութիւններս *для* — համար, *до* — մին-
չև, *послѣ* — քան, *отъ* — ի, ի բաց, *у* — առ, մօտ,
при — մերձ, մօտ, կործածուին հետևեալ կերպով.

Работать для себя — Վաստակել ինձ համար.

До объѣда и послѣ объѣда — Մինչև կէսօր և
կէսօրէն վերջը.

Платье защищаетъ отъ холода. — Հագուստը
կպահպանէ ցրտէն.

Городъ лежитъ у моря. — Քաղաքը ծովին ձորը
շինուած է.

Служить при комъ. — Ծառայել մէկու ձոր, և այլն.

ԳԼՈՒԽ Է.

Շ, Ն, Գ, Կ, Ս, Պ.

Տօռօ՞՞ իմ շահիւնն է այն մասն բանին, որ
մտկայի պէս ոչ կհոլովուի և ոչ կխոնարհուի, այլ
երկու խօսք կամ երկու բառ մէկմէկու հետ կկապէ,
ինչպէս՝

Тетрадь и книга лежатъ. — Տետրակն ու գիրքը
գրուած են.

Я читаю, а ты пишешь. — Ես կկարդամ, ինչ
դու կը գրես.

Շ աղկապները երկու կարգ կրաժնուին, այսինքն
соединительные — յայտան և *противительные*
— ներհական.

1) Միացականներն են *и* — և, *да* — այո՛, իրաւ
որ, *даже* — մինչև անգամ, *еще* — դարձեալ, *сверхъ*
того — բաց յայնմանէ, անկից զատ, և այլն.

2) Ներհակականները, *но* — բայց, *а* — իսկ, *же*
— որ, *напротивъ* — ընդհակառակն, և այլն.

Ս. *Причинные* — պարճատան շողկապներս՝
какъ-то — ինչպէս որ, *потому-что* — վասն զի, *от-
того-что* — այն պատճառաւ որ, *по сему* — այս մա-
սին, *чтобы* — որպէս զի, *следовательно* — հետև-
ւապէս, *стало-быть* — ուրեմն, *русь* է թէ, և այլն.

Բ. Условные — պայմանական, ինչպէս՝ если такъ — թէ որ այդպէս է, если нѣтъ — ապա թէ ոչ, և այլն .

Գ. Сравнительныя — համեմատական, ինչպէս такъ-какъ — որովհետև, сколько, столько — որքան, նոյնքան, будто — իրր թէ, словно — կարծես թէ, нежели — քան թէ, և այլն .

Կ. Последовательныя — հետևական, ինչպէս՝ лишь только — հազիւ թէ, прежде нежели — յառաջ քան, чѣмъ — քան, сначала — ի սկզբան, послѣ — յետոյ, потомъ — վերջը, наконецъ — վերջապէս, և այլն .

Լ. Исключительныя — Էստրայտական, ինչպէս՝ такъ-что — այնպէս որ, даже — մինչև այն սեղը, не только — ոչ միայն, և այլն .

Իսկ ներհակական շաղկապներուն կարգը համարուողներն են .

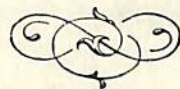
Մ. Раздельныя — Էստրանդական, ինչպէս՝ или — կամ, или же, либо — կամ թէ, և այլն .

Բ. Уступительныя — Բեական, ինչպէս՝ хотя — թէև, впрочемъ — թէպէտև, однако — միայն թէ, все таки — սակայն և այնպէս, несмотря на то — չնայելով որ, за всеѣмъ тѣмъ — այնու ամենայնիւ, և այլն :

ԳԼՈՒԽ Ը .

Մ Ի Զ Ա Ր Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Междометіе կամ Ռեզարիո-Նի-նն է ութերորդ մասն բանի, որ մարդկային հոգւոյ կիրքն ու զգացմունքը, այսինքն ուրախութիւնը, տրտմութիւնն ու զարմացումը կյայտնէ, ինչպէս՝ увы! — երանիք թէ, ахъ — սհ, ա՛խ, а! — ա՛, ба! — բա՛բէ, ой-ли? — այնպէս է մի, ай-да! — հապա, браво! — ապրիս, ура! — կեցցէ՛, увы! — մեղք որ, և այլն :

... 1871 ...

... 1871 ...

... 1871 ...

1871 ՆԱԽԱՐԱՐ ԳՐԱԳՆԱԲԱՐԸ

1) ԱՅԵՆԱՅԵՆ ԳՐԱԳՆԱԲԱՐԸ	76
2) ՏԱՆԱԳՐԱԿ	10
3) ...	3
4) ...	8

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ

2) ԳՐԱԳՆԱԲԱՐԸ	15
3) ...	10
4) ...	3
5) ...	8

3) ԱՅԵՆԱՅԵՆ ԳՐԱԳՆԱԲԱՐԸ (ԳՐԱԳՆԱԲԱՐԸ ԳՐԱԳՆԱԲԱՐԸ),
 Ի ԳՐԱԳՆԱԲԱՐԸ Ե. ՏԵՐ-ԱՐԲԻՆՆԱԲԱՐԸ.
 1871 ՆԱԽԱՐԱՐ ԳՐԱԳՆԱԲԱՐԸ

1) ...	10
2) ...	30
3) ...	50
4) ...	75
5) ...	85

4) ...	30
--------	----

Կ Ա Յ Կ Ո Ց

ՅՈՂԻՔ ԵՎ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ

(Երկրորդ հատոր) Երկրորդ հատորի քանակը

ՅՈՂԻՔ ԵՎ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ

ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԾՆԵՐԸ

- 1) ԱՅՐԱՅԵՆԱՐԱՆ պատկերազարդ ժողովրդական դպրոցների աշակերտաց համար, 76 վիճակագրական պատկերներով. Ռուստով, 1874. — 15
 20 հատ գնողին 10
 50 ,, ,, ,, ,, ,, ,, 9
 100 ,, ,, ,, ,, ,, ,, 8
- 2) ԳԵՈՐԳ Գ. Կաթնոցիկու, կենսագրություն թիւն հանդերձ վիճակագրական պատկերով. Թեոֆիլովսկայա դուխա, 1871 (սակաւ թիւ) 25
- 3) ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ րւսոյական ուսմանց, ազգային գիտելիաց և զուարճալի պատմութեանց Այս գիրքը՝ առաջին տպագրական թերթէն ի վաս 192 երեսներէ բաղկացած է, և բոլոր օրինակները ամուր կերպով կարուած ու կազմուած են: Բնագրուած է Կովկասի և Ռուսաստանի դպրոցաց մէջ. Ռուստով, 1877. — 1
 10 հատ գնողին 90
 25 ,, ,, ,, ,, ,, ,, 85
 50 ,, ,, ,, ,, ,, ,, 75
 100 ,, ,, ,, ,, ,, ,, 65
- 4) ԺԱԼՏ, կատակերգութիւն երեք արարուածով, երկրորդ տիպ սրբագրեալ ի հեղինակէն և ծոխացուցեալ. Ռուստով, 1873 — 30

5) ՅՈՒՍԵՓ ԿԻՍԹՈՂԻԿՈՍ, կենսագրու-
թիւն հանդերձ վիմատիպ պատկերովն. Թէո-
դոսիա, 1871. — 25

6) ԿԵՐՍԵՍ ԿԻՍԹՈՂԻԿՈՍ, կենսագրութ.
հանդերձ վիմատիպ պատկերովն. Թէոդոսիա, 1868 — 20

7) ՊԼՏՄՈՒԹԻՒՆ ԽՐԻՄՈՒ ՀԱՆԿԵՐԸ աշ-
խարհագրական և ուսումն. անդիւթեամբ
նախնի և այժմու բնակչաց Տաւրիոյ, պատ-
կերազարդ. ապագրութիւն. Թէոդոսիա, 1865 1 —

8) ՊԼՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ, աշխարհագրութ. (Զ
դասագիրք, որ ընդունուած է Անվանի
Ռուսաստանի գ-րոցաց մէջ) կրկնորդ. արձ-
գրութիւն. Ռոստով, 1874 50

25 հատ զնոցին — 40

50 — 35

100 — 30

9) ՏԵՂԵՎՈՒԹԻՒՆ ԵՆԻՔԱՂԱՔԻՆ ՀԱՆ-
դերձ անստրանոցոց վրասկերօք. կրկնորդ
ապագր., սրբագրեալ և յնւեւեւ լեւոյ հեղի-
նակէն. Թէոդոսիա, 1867 (սակաւագիւտ) . — 50

10) ԵՂՕՔԱՄԵՏՈՅՑ, ապագր ի Թիֆլիզ
յամին 1856, (երանայրիք զրականական վաս-
տակոց հեղինակին, — սակաւագիւտ).

11) „ДОНСКАЯ ПЧЕЛА“, որ է „ՎՍՏԱՆ-
ԷԻՍԵԱՆ ՍԵՂՈՒՅ՝ անուեով ուսու լրագրին
խմբագրութիւնը, որ 1876-էն սկսեալ կշարու-

նակուի. իւրաքանչիւր տարուանը առանձին
կանգնուած 6 —

12) ՕՐԱԳՈՅՅԸ Հայերէն 1866 — 78 իւ-
րաքանչիւր տարուանը (քանի մի տարուանը
սակաւագիւտ) : — 12

13) ՕՐԱԳՈՅՅԸ ռուսերէն և հայերէն 1876
— 1878, իւրաքանչիւր տարուանը — 40

ՍՍՍՈՒՆԻ ՑԱԿ ԵՂԱԾՆԵՐԸ.

1) ՊԼՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ, դասագիրք երկու
սրբագրեալ և ձեռագրուցեալ ի հեղինակէն, 24 աղ-
պային զեղաքանդակ վիմագրական պատկերներով

2) ԼԵՋՈՎՊՈՍ, զիրք առաջաց, պարզ աշխարհա-
բան լեզուով ու վիմագրական պատկերներով

ՍԵՐ ՀՐԱՑԱՐԱԿԱԾՆԵՐՆ ՈՒ ՑՊԱԾՆԵՐԸ.

1) ԵՂԱՒԵՆԵԱԿ, երեխայական վիպասանու-
թիւն, Երան, Վ. Արխանսոյ. Ռոստով, 1875 — 50

2) ԵՂՔՐԵՆԵՐ Հայոց և Ռուսաց, մեծ
թերթերու վերայ, ամենամեծ (մէկ մասի
երկայնութեամբ) տառերով տպուած, որոց
վարը նոյն տառերի երկու տեսակ միջակ զը-
խագրերը զրուած են, որ աշակերտները հեշ-
տութեամբ վարժին տառերը ձանչնալու .
Ռոստով, 1876 — 5

Տողացոյցը (транспаранты) հայ և ռուս զրագրութեանց համար. վեց տեսակ, ամեն մէկը — 5

3) ԵՐԳԱԳԻՐ պատմութիւն Հայոց կամ դաստիարակութիւն մանկանց. գործ Պարթ. ծեր. Պատկանեան. Ռոստով, 1876. . . . — 50

4) ԵՒՏՈՒՇԵՒՍԿԻՅ, հաւաքածոյը թուաբանական խնդրոց, նախապատրաստական և սիստեմատիկական ընթացից համար: Մասն Ե, ամբողջ թուեր, թարգ. Տ. Ե. Ս. Պ. Ռոստով, 1877.

5) Խրիմու Հայոց լեզուովը շարադրուած (I առականեր, Գ. Ե. Ե. պատկերազարդ. տիպ. Ռոստով, 1875. — 25

6) ՀԵԳԵԼԵՆ հայ լեզուի վարժութիւն ընթերցանութեան. Ռոստով, 1873. — 10
20 հատ զնոցին — 8
50 ” ” — 6
100 ” ” — 5

7) ՀՈՒՓՍԻՄԷ կամ փրկութիւն Հայաստանի. պատմական բանաստեղծութ. Պարթրիկի ծերուն. Պատկանեան. Ռոստով, 1877. — 11

8) ՄՐՄՈՒՆԷՔ ՅԵՍՈՒՍԻ, գործ. Պարթ. ծեր. Պատկանեան. Ռոստով, 1875 — 60

9) ԱՆՆԻՈՒԻՏ դշտոյի և կուսի միակ զրատեր Սանատրոյ արքային Հայոց Արշակունւոյ եղբոր Արտաշէս մանկան փրկութիւն կամ

զկի տասն աւուրց. Վրուագ քառեակ, գործ Պարթ. ծեր. Պատկանեան. Ռոստով, 1877. — 50

10) ՍԷՐ ՆԱՅՐԵՆԵԱՅ, թատերադրութիւն յերկու արարուածս, գործ Պր/գորի Եւթընթօփեան. Ռոստով, 1875 — 50

11) ՎԱՐԳՈՒԷԻ, պարզ և փոքրիկ մանուկներին. թարգմ. Մարիամու Չովախանց. Ռոստով, 1874 — 40

12) ԳԻՐԳՈՐ ԿԱՆՓԱ, հինութ պատմութիւն, գրեց Խլճի-Աղա. Ռոստով, 1878. — 50

ՍԵՐ ԳՐԱՑԱՆ ՄԷՅ ԺԱՄՈՒ ԳՏՆՈՒՄՆԵՐԸ.

— 01 ԱՅՐԵՆԵԱՅ, պատկերազարդ, գրեալ ՅԱՐՐՈՒՅԱՅ Վ. Գալֆայեան. Փարիզ, 1860 կազմաւ.	— 30
— 02 ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐՈՍՅԱՅ 6 հատը. Վենետ 1802	6 —
— 03 I — Ափրիկէի. Վենետիկ, 1802	1 50
— 03 I — Ամերիկայի. Վենետիկ, 1802	1 50
— 8 — Հայաստանի. Վենետիկ, 1806	2 —
— 8 — Հին և Նոր Հայաստանի, Հ. Մանուէլ Վ. Բաղուշի. Վենետիկ, 1857	1 60
05 — ԱՌՉԵՆԻՆ ԲԱՍԵՐԱՆ հայկազեան լեզուի. աշխ. Ի. Մ. Վ. Ազգերեան. Երկրորդ տպագրութիւն, Վենետիկ 1866	5 —
05 I ԱՏՈՒՆԵՆԱՆԻՆՉ գիրք հնոց և նորոց կտակարանաց, մեծադիր, Պետերբուրգ, 1817	4 —
— ԱՐԿԱՆԷ ՏԵՐԵՄԱՅ թարգ. Ի Հ. Ե. Հիւրիքեան. գրաբառ, պատկերազարդ տպագրութիւն. Վենետիկ, 1850	4 —
25 — ԱՐՇԱՅ քաղցրաւեղիք շինւոյ, գրեալ Ի Յովհաննէ Մամիկոնեանց. Թիֆլիզ, 1861	— 50
05 2 ԲԱՆԳՐԻՔ հայկազեան առձեռն. Տես Առձեռն բառարան. — հայ-գաղղիարէն, յորին. ՅԱՐՐ. Վ. Գ. Փրզ. 1861	5 —
— ՄԻԹԹԱՅ Արքայի. Վենետիկ, 1749	10 —
— Մնացորդ բառք մեծի բառարանին Արքայի, Վենետիկ	3 —

ԲԱՌԱՐԱՆ յառուկ անուանց Աստուածաշունչ Սուրբ գրոց
Վենետիկ, 1769 3 —

ԲԱՌԳԻՐԻՔ աշխարհաբանէի գրադան. Վենետիկ, 1769 3 —

— գրաբանէ յաշխարհաբան. 3 —

— առւերէն, գաղղիարէն, գերմաներէն և անգղիա-
րէն շարագրեալ ի Փիլիպպոսէ ՌէյՔ. 1 էյոյցիք, 1871 կաղմեալ 3 —

— Նոյն, գաղղիարէն, առւերէն, գերմաներէն, անգղիարէն 3 —

— Նոյն, գերմաներէն, առւերէն, գաղղիարէն և անգղիարէն 3 —

— Ռուս լատիներէն և լատիներէնէն առւերէն շարագրեալ ի
Յ. Կրօնէրէրք. Մոսկուա, 1870 կաղմեալ 5 —

ԳՆԱՉԱՐԱՆ ծանուցմանց, շորս հատոր ի միասին կաղմեալ
ի Յակոբ պատրիարքէ Կ.Պօլսոյ. Պօլիս, 1758 3 —

ԳԵՂԵՑՈՒԹԻՒՆԸ պահպան և անընդունելի արուեստ ի շար-
ձրագոյն օգուտ մարդկային կենաց. թարգ. Կ. Արճաշեան. Պլս. 1870 — 50

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ մարդկային վարմանց. Յ. Պալեան. Փարիզ 1869 — 75

ԳԻՐԻՔ ՀԱՐՑԱՆՑ Գրիգորի Տաթևացւոյ, մեծագիր 809
երես, Կ.Պօլիս, 1780 10 —

ԵՉՆԻԿ, ընտիր գործ հինգերորդ դարու. Պօլիս, 1871. 50

ԵՌԱՆԿԻՒՆԱՉԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ յորինեալ ի Հ. Սահակայ Պրօն-
եան. Վենետիկ, 1810 1 50

ԵՐԿՐԱՉԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ յորինեալ ի Հ. Սահակ Վ. Պրօնեան.
հանդերձ 8 երկրաչափական բարտեսիս. Վենետիկ, 1794. 3 —

ԶՈՒՆԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆԻՔ Բաշկիրի, պալատական զուար-
ճախօսին կայս. Ռուսաց Մ. Պետրօսի թիք. Ա. Խաղեղեանց Սպբ. 1858) — 50

ԶՐՈՒՑԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ անգղիարէն և հայերէն, գր. յԱրր. Վ.
Գալֆայեան, հիմնադ. անգղիարէնին. Փարիզ, 1855, փառակաղմ. 1 50

ԹԵԼԵԿՐԱՓ կամ էլեկտրական հեռագիր. պարզ և համա-
ուտ բացատրութիւն զանազան էլեկտրական հեռագրաց և նոցա
գործածութեանը, հանդերձ 18 պատկերօք, աշխ. Յ. Վարդանեան.
Պօլիս, 1857. 75

ԹԵՆԱՐՈՍ, հրահանգ բարոյական իմաստասիրութեան Հ.
Վրթանեսի Ասիերեան. Թ. տիպ, Վենետիկ, 1855 3 50

ԺԱՄԱԳԻՐԻՔ ԱՏԵՆԻ, կաշեկաղմ, մեծատառ, փառաւոր և
պատկերազարդ, տպեալ ի Պօլիս յամին 1849 20 —

ԺԱՄԱԳԻՐԻՔ ԱՌՉԵՌՆ, կաշեկաղմ և մեծատառ, փառաւոր
գրեալ ի Պօլիս 1865 2 25

ԼԵՒՈՆԻ ՎԻՇՏԸ, ժամանակակից վէպք և զանազան բա-
նաստեղծութիւնք Ս. Շահագիչեանց. Մոսկուա, 1865 1 —

ԽՈՐԵՆԱՑԻՈՅ պատմութիւն Հայոց. միահատոր, փոքրագիր
լաւ կաղմով. Վենետիկ, 1827 2 —

ԾԱՂԱԿԱՔԱՂ յառակացն Բաշկիրի, Տիբեթի և խեմիցերի,
թարգ. Յարութիւն Աւագ արկուազի Կեօրէեանց. Մոսկ. 1849 — 75

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ յաղագս կենաց զօրաղիւնի Պաշտի Մոզի-
սեան Մեղիքեանց, գր. ի Յ. քահ. Կեօրէեանց. Մոսկուա, 1852. — 50

ԿԱԼԿԱԹԱՆ Ստորագրութիւն Կալկաթա քաղաքի և ուրիշ
քանի մի քաղաքաց Արեւելեան Հնդկաց. Վենետիկ, 1832 2 —

ԿԵՆՂԱՆԱԳԻՐ Տեառն Կեօրայ Գրի վեհախա կաթող.
ամենայն Հայոց, մեծագիր հաստ թղթի վերայ, տպ. ի Սպբ. 1868 2 —

ԿԵՆՂԱՆԱԳԻՐ Մատթէոս կաթողիկոսի Անոյ, փոքրագիր
հաստ թղթի վերայ, տպեալ ի Փարիզ յամին 1862 15

ԿԵՆՂԱՆԱԳԻՐ Ներսէս Ե կաթողիկոսի, մեծագիր, հաստ
թղթի վերայ, տպեալ ի Պետերբուրգ, 1868. 1 —

ԿԻՐԱԿՈՍ ՊԱՏՄԻՉ. Մատենագրութիւն Կիրակոսի գանձակե-
ցոյ ձ.Գ գարուն, որ կպատմէ Տրդատոյ ժամանակէն մինչ ցճա-
գաւորութիւն Ռուբինեանց ի Կիլիկիա, և մինչ ցՀեթում Ա, տպ.
ի Վենետիկ յամին 1805, հանդերձ կարեւոր ծանօթութեամբ 2 —

ԿԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԻ, գր. ի Յ. Եւսեբիոսէ. Վենետիկ, 1750 1 50

ԿՈՒՆԻՔ Հայոց աշխարհի, ամազիր ազգային և բանասիրա-
կան դիտելեաց, հրատարակեալ ի Հ. Ինֆիանտանց. Տիբիս, 1860
փառակաղմ, տակեղծ 8 —

— Նոյն, 1861 կաղմեալ 6 —

ԿՐՕՆԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ բրիտանական ըստ ուղղափառ դաւա-
նութեան առաքելական եկեղեցւոյ լուսաւորչակրօն Հայոց. գր. ի
Միքայէլ ձայրագոյն վարդապետէ Սալլանթեան. Մոսկուա, 1863. 2 —

ՀԱՅԵԼԻ դատարարութեան աղայոց բարոյակ և խրատայի
մասեան գր. ի Ստեփանոս աւագ քահ. Կանդիլեանց. Տիբիս, 1869 40

ՀԱՆԱՏԱՊԱՏՈՒՄ, այն է մանր ուսմանք բրիտանական
հաւատոյ գր. ի Մանրոյ մազիարօսէ Մանրեանց. Մոսկուա, 1874. 28

ՀԻՒՍԻՍԱՓԸԼԸՆՆՆԵՐ 1853—59 տարեկանները կազմեալ 7

Իւրաքանչիւր տարուանը 7

ՀՆԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ Հայաստանի. համառոտ, աշխարհաբար
աշխատ. Հ. Մ. Բաջուրեան. Վենետիկ, 1855. 1 50

ՀՈՄԵՐՈՍԻ Ողիական դիցազներգութիւն, թարգմ. ի յայն
բնագրէ ի Հ. Եղիա Վ. Թումանյանէ յանգաւոր ոտանաւոր, երկու
հատոր. Վենետիկ, 1848. 5 —

ՀՐԱՀԱՆԳ քրիստոնէական հասանող ըստ ուղղափառ գաւառ
նութեան եկեղեցւոյ Հայաստանեայց, զրեւելի Մսեր. մագիստրոսէ
Մսերեանց. Երկրորդ տիպ. Մոսկուա, 1868 75

ՂԱԶՄ Փարսեցւոյ թուղթը, մեղագրութիւն ստախոս արե-
ղաներին, թարգ. Մ. Նալբանդեանց, հանդերձ կենսագրութեամբ
թարգմանչին. Վեներաբուրգ, 1863 50

ՃԱՆԱԳԱՐ ՀՈՒԹԻՒԹԻՒՆ Ի ԼԵՀԱՏՈՒՆ Հ. Մ. Բժշկեան.
Վենետիկ, 1830. 2 50

ՃԱՆՅՈՒՄ Եւրոպական Արիւստանց, ասացեալ ի Գողովի անդամաց
Հայկեան Մարտիրոսեան ճեմարանին որ ի Կալկաթա, հանդերձ
կենդանագրութիւն Արիւստանցի. Վենետիկ, 1863 60

ՃԱՆՆԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի Ս. Խաչն Գրիտոսի, և պատմագրա-
կան աւանդութիւն ի սուրբ Նշանն Վարազայ, գր. ի Յովհաննէս
բաՏ. Վանանդեցւոյ. Մոսկուա, 1853 40

ՃԱՆՏԱՆՈՒԹԻՒՆ Եւրոպական հանդերձ դիցարան. Վնա. 1839 2 50

— Մ. Սալանթեան. Մոսկուա, 1836 3 —

ՃԵՄԵՐԱՆ Գիտելեաց գր. ի Հ. Մ. Բժշկեան. Վնա. 1818 3 —

ՃՈՒՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ամապիր կրօնական, բանասիրական և ազգային
գիտելեաց, հրատարակեալ ի Մսերոյ մագիստրոսէ Մսերեանց և ի
Զարմայրոյ Մսերեանց. Մոսկուա, 1859 տարեկան կազմեալ. 4 —
1860 4 —
1861 կէս տարուանը թղթակազմ. 1 50

ՄԱՆՈՒՄ ՈՒՍՈՒԹԻՒՆ արագան պատմութեան Ընտարանի.
Երկրորդ տիպ. Մոսկուա, 1861 40

ՄԱՍԻՍԱՓԸՆՆԵՐ Եւրոպական կենսագրութեան, ազգային և
բազաբական գիտելեաց. Պարիզ, 1857, փառակազմ. 5 —

ՄԻՋԵՆԱՎԻԳԳ Հայոց ազգի պատմութեանց. Պ. Բուրգ. 1863 — 40

ՄՈՒՍՈՒՄ Կաղանկատուացւոյ պատմութիւն Աղանկեց աշ-
խարհին, հրատարակեալ ի Մ. Եփն, Մոսկուա, 1860 2

ՄՈՒՍՈՒՄ Եւրոպական, ի վերջ որոյ զտանի հարցաբանութեան
թիւն ի վերայ Գլխոյ եկեղեցւոյն Բրիտանի. Մոսկուա, 1829. 3

ՅԱՆԻՆՈՒԹԻՒՆ Ի պատմութիւն վերադարձի երկը վարդապե-
տաց ի ծոց Հայաստանեայց սուրբ եկեղեցւոյ, Փարիզ, 1858 50

ՅԵՏԻՆ ԺԱՄԲ Եկեղեցւոյ և կայսեր Ռուսաց, Մոսկուա 30

— Նոյն, վոսցերէն 15

ՆԱՐԵԿ, որ է սրբոյն Գրիգորի նարեկեացւոյ աղօթագիրք մեշ-
տադիր, կաշեկազմ և պատկերազարդ. Վ. Պոլխ, 1871 1 50

— Նոյն, տպեալ ի Պոլխ յամին 1802 1 50

— Նոյն, տպ. ի Վեն. 1851, փորագիր, փառակազմ և ոսկեզօծ 2 50

— Նոյն, զարդարուն բունով 3 50

— Նոյն, տպեալ ի Վենետիկ, յամին 1844 1 25

ՆԻՅՈՒ, կամ Հայոց կրօն տարաբաղումութիւնը ԼԵՀԱՏՈՒՆ
մէջ. Պեներբուրգ, 1874 50

ՆԿԱՐԱԳԻՐ Գաղթականութեան Հայոց ի Պարսկաստանէ ի
Ռուսաստան. Մոսկուա, 1832. 1 —

— պապական դրութեան (համառոտ), զրեւելի
Գրիգորէ Ալանեան. Պոլխ, 1864. 40

— վարուող երեւելի արանց, զրեւելի Հ. Մինասոյ
Բժշկեան. Վենետիկ, 1850. 3 —

ՆՈՒՍՈՒՄ և մասնաբան մտնոց տղայոց, զր. ի Բարսեղ
Այաջատեան. Պոլխ, 1863. 50

ՆՈՒՍՈՒՄ ՊՈՒՍՈՒԹԻՒՆ փրկաստութիւն բարոյական, թղթ.
Ի Հ. Ե. Հիւրովի զեան. Ի տիպ. Վենետիկ, 1856 փառ. և ոսկեզօծ 3 —

ՇԱՐԵԿԱՆ, մեծատառ և կաշեկազմ. Պոլխ, 1855 4 50

ՇԱՐԵԿԱՆ ԶԱՅԵՔԱՂ, մեծագիր, փառակազմ և խաչարա-
ղիր. Պոլխ, 1866. 20 —

ՈՒՂԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԳ Հայոց ի Գ. Ե. Այաջատեան Թեոլ. 1866 — 50

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Արծրունեաց, մեծագիր, 398 էջ գրեալ ի
Թովմայ Վ. Արծրունեոյ. Պոլխ, 1852 2 —

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Փարզիացւոց յօրինեալ ի Հ. Արքայապետ Վ.
Ճարեան. Երկու հատոր, ոսկեզօծ Վենետիկ, 1864 4 —

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԵԿԷՂԵՑՆԵՐԻ ԼՅՈՅՅ յաղիւսակս համառօտեալս
 Է. Մ. արքեպիսկոպոս Թալանթեան. Մոսկուա, 1862 30

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ, Արիստակիսի Լաստիվերացւոյ ընդ
 տիրչարարութեան. Վենետիկ, 1844 147

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ Միխիթարայ Այրիվանեցւոյ հրատա-
 րակեալ Է. Մ. Էմին. Մոսկուա, 1860. 1 —

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ Փաւստոսի Բիւզանդացւոյ որ կը-
 պատմէ Խոսրով Բ թագաւորի ժամանակէն մինչև Արշակունեաց
 թագաւորութեան վերջը. Վենետիկ, 1832 2 25

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ Ժողովարարութեան հին աղբաթ. Վնտ. 1856 3 50

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ Հին Հնդկաստանի, գրեալ Է Մերոբովայ
 Թադիսթեանց. Կալկաթ, 1841 1 50

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ Պոնտոսի, որ Է Սեա. ծով. ստորագրեալ Է
 Հ. Մինասայ Բժշկեան. Վենետիկ, 1819. 1 50

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ Թանն Սիասկան, Ստ. Եպիսկոպոսի Սիւնեաց,
 Է լյս. ընծայեալ Է Մկրտչ Էմին. Մոսկուա, 1861 3 —

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ Թիւրքական մեծին Վարդանայ բարձրերդ-
 ցւոյ, հրատարակեալ Է Մ. Էմին. Մոսկուա, 1871. 2 —

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՅՑ Պաշտօնային հասարակական ընդդէմ նորա-
 դանդից. Վենետիկ, 1814. 1 —

ՌՕԼԵՒԵՆ ԸՆԴՈՅՑ Հասարակական վեց ընդարձակ հատոր, Եգիպտոս-
 ցւոյ, Կարթագոնացւոյ, Ասորեստանեաց, Բարելաղցւոյ, Մարաց,
 Պարսից, Մակեդոնացւոյ և Յունաց հասարակական վերայ. 6
 հատորն ալ փոսակազմ, ոսկեզօծ և պատկերազարդ. Վնտ. 1825 40 —

ՌՕԼԵՒԵՆ ԸՆԴՈՅՑ պատմութիւն Հռովմէական. 6 ընդարձակ հատոր
 որ կ'իտտի Հռովմայ հիմնարկութեան մինչև հասարակապետու-
 թեան վ ըջը, թարգմ. Հ. Վրթմանիսի Ասկերեան, յաւելմամբ ծա-
 նօթութեանց. Վենետիկ, 1817 փոսակազմ, ոսկեզօծ 40 —

ՍԱԼԵՆԱՅԻ, որ Է Ֆրանչիսկոսի Սալզացւոյ գրուածքը հո-
 դեոր կենաց կատարելութեան վերայ. Վենետիկ, 1848. 1 —

ՍԱԼՄԱՆԵԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՈՅՑ Թաւրուսի թեմեր, գրեալ Է Յովհաննէ
 Վարդանեան. Պոլիս, 1863 40

ՍԵՐՈՎԵՆ ԸՆԴՈՅՑ Վարժապետի Պատկանեան երգք, Է լյս. ընծայեալ
 յԱ. Կոստիկ Խաղեղեանց. Մոսկուա, 1857. 50

ՍԿՋԻՌՈՒՆԷՔ պատմութեան, հին աղբաթ, դպրատանց անդր
 համար. Վենետիկ, 1848. 80

ՍՐԲՈՅՑ Պոլոնի կեղեցւոյն զանգակահարը թանկերգութիւն
 Է շրս արարուած, թարգ. Կարակոնի Տակեան. Պոլիս, 1868. 80

ՍՐԲԱՆ պատմիչ, Վնտ. 1862, հանդերձ կարեոր ծանօթ. 2 25

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ զբօսանաց. Ս. Պետրոսով, 1865. 40

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ փոխառաց մանկանց. Պոլիս, 1868 կարեկազմ 80

ՍՐԲԱՆ ՍՐԲՈՅՑ մեծագիր, փոսակազմ և ոսկեզօծ. Վենետիկ
 1810, մահատար 12 —

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ զբ. Բ. Վ. Եմին. Վ. Չիստապոլցւոյ, Պոլ. 1783 3 —

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ Բնթացք աշխարհիս կամ Պատկերն տեսիլք.
 Փիլիսոփայական վեպ, Պոլիս, 1867. 25

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ յաղագս հին Երուսաղէմ և Թաւրուսի
 Սողոմոնի, թարգ. Է Յով. Տէր-Արարապետեան. Երուսաղէմ, 1855 50

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Թարգ. Ամբ. Վ. Գալֆայեան, պատկերազարդ,
 փոսակազմ և ոսկեզօծ, Փարիզ, 1860 5 —

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Թարգ. Է Նոր Նախիջևան յամբ 1796, երկու
 հատոր Է միասին կազմեալ 4 —

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Սուրբ Անտոնի. Վենետ. 1818. 2 —

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Պարբերութիւն երոսպական խաղերով, աշխ. Է
 Յով. Սահարանց, Ս. Պետրոսով, 1864. 1 —

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Հայաստանաց սուրբ եկեղեցւոյ Պոլիս, 1849
 կառկազմ 2 50

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Պարբերութիւն Եւրոպայի քաղաքներ
 թարգմ. Է Հ. Ե. Հիւրիւզեան. Վենետիկ, 1855 1 —

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Պարբերութիւն Երուսաղէմ ԼՅՈՅՅ, նորագործ
 ոճով, յորձեալ Է Մ. Վ. Սալլանթեան. Մոսկուա, 1827 2 —

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Հայերէն լեզուի (համառօտ) Է պետ
 ժողովրդական դպրոցաց, աշխատասիրեալ Է Սարգիս քահանայէ
 Սօքրատեան. Թեղոսիս, 1870 50

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Պարբերութիւն Եւրոպայի քաղաքներ
 թարգմ. Է Մ. Վ. Սալլանթեան. Մոսկուա, 1871. 1 60

ՍՐԲԱՆ ՎԵՆԵՏԻԱ ԸՆԴՈՅՑ Պարբերութիւն Եւրոպայի քաղաքներ
 և հայերէն, համառօտ և
 մեծագիր, գր. Է Գեորգ զարե Պալապոլցւոյ. Պոլիս, 1826 60

ՔԵՐԵՎԵՆՈՒԹԻՒՆ գաղղիարէն, հայերէն և տաճկերէն, յոթինեւ ի 2. Դ. Յովնանեան. վեննա, 1843 թ. 121. 4 →

ՔԵՐԵՎԵՆՈՒԹԻՒՆ հայերէն և յունարէն, Պօլիս 1801 —

ՔՆՆՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ խմբագրութիւն, Միքայել Միանսարեանց Ս. Պետերբուրց, 1868 փառակազմ 2 50

ՔՐԻՍՏՈՍԱՆՊԸՏՈՒՄ, այն է համառոտութիւն աւետարանական պատմութեան հանդերձ ծանօթութեամբ, աշխատասիրեալ ի Մսերայ, մագիստրոսէ Մսերեանց. Մոսկուա, 1861 — 50

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ զինուորական հազուստով. 1 50

ԲԱԶՈՒԹԻՒՆՔ ՏՐԻԵՏԱՅ (Թագաւորին մերոյ) ի Հոռով 1 50

ԳԵՐԵՉՄԱՆ ՓՐԿՉԻՆ յերուսաղէմ 1 50

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՑԵԼԻՔ

Հեռաւոր քաղաքներէ զիրք ապապրողները՝ պէտք է վճարելք փողը կանխիկ յուղարկեն. վասն զի ապառիկ զիրք ուղղին նամակը անպատասխան կը մնայ:

Արև իցէ քաղաք յուղարկելու գրոց ճանապարհի ծախքը Գլխատունը կը վճարէ, երբ պահանջած գրոց փողին գումարը պակաս չլինիք ՏՏՍՆ ըուբ. իսկ եթէ պակաս լինի, ամենայն ծրարի (ПОСЫЛКА) համար 75 կողէկ կհանուի յուղարկուած գումարէն՝ իրրև ծախք ճանապարհի:

ՎԱՆՈՒՅՈՒՄՆ

Սեր տպարանը զլիաւորապէս Ազգիս օգտակար լինելու և նորա մատենագիրներուն ծախայելու նպատակաբացուելով, հարկաւոր կճանաչեմք ծանուցանել որ ամենայն անասկ գրուածք սիրով կընդունեմք ի տպագրութիւն. իսկ եթէ պատկերազարդ է՝ և ի վիճակութիւն:

Պայմաններու համար թղթակցող Պարոններէն կընդրեմք հետագայ հինգ զլիաւոր գիտելիները հաղորդել մեզ.

ա. Թէ քանի՞ թերթի կամ քառուղի վերայ գրուած է տպուելի մատենին ձեռագիրը.

բ. Թէ քանի՞ հաւ պիտի տպուի ամբողջ շարադրութենէն.

գ. Թէ որպիսի՞ թղթի վերայ պիտի լինի տպագրութիւնը.

դ. Թէ որպիսի՞ կողքով, այսինքն կալմած (переплетанный) թէ թղթակազմ (брошированный) և

ե. Արբազրութիւնը մեզի՞ կը յանձնէ՝ թէ կուզենայ որ ձիշդ ձեռագրին պէս տպուի:

Տէր տպարանի և վիճակագրատան
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՏԵՐ ԱՐԵՎԱՄԵԱՆ.

Վ Մ Կ Ո Յ Կ Ո Մ Յ Օ՝

դրեալացո սկզբն յ սիրադուտակք զմեզայրս զՍ
 աճ մայմնցիքամմանն ուրմ մ այմնիլ
 զուսիկու՞ , իոյ մ **ՅԱԻՆԸՆԻԱՅ** այմնիլ
 իսսմա մկամմնա զո լմնարտմնճ գնմչամննր
 իսմ մ միջնայրարս մ գնմնարմնր իոյմն ցճաւոյք
 - **ԲՆՈՒՄԲԵՆ** ի Ռուսաց լեզուէ ի Հայ
 Գ. Լեւեցիտիսեան. Թիֆլիզ, 1876. 5 —
 Գ. Ե. Ե. ԲՈՒՄԲԵՆԻՆ Տայիական, Եւագ
 Գրիգորեանցի — 30
 ՌՈՒՍԵՐԻՆ Պաամն թիւն Հայոց Մով-
 սեան Խորենացոյ, ընաիր Թարգմանութիւն
 Ս. Էմին, Հանդերձ ուսումնական ծանօթաւ.
 րանութեամբ նորին. Սոսիուա, 1858. 3 50
 —ՆՈՅՆ, կազմեալ 4 —

201 1336

20.4

UD

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТ
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
С. С. Р.

